

MESERIASZUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Mit tartalmaz a nemzeti munka védelméről szóló új rendelet törvény tervezete

Vaklármának bizonyultak az első nyilvánosságra került szöveg súlyos paragrafusai. — Több-
szöri és lényeges módosításokon fog keresztülmenni a rendelet törvény tervezetének hivatalos
szövege is.

A parlament legközelebbi ülészaka előtt nem léptethetik érvénybe az óriási fontosságú rendelet törvényt

Általános megdöbbenést keltett a nemzeti munka
védelméről szóló rendelet törvény szombaton kö-
zölt állítólagos szövege, amelyhez egyes lapok még
azt a megjegyzést is fűzték, hogy ez a szöveg meg-
jelent a Monitorul Oficialban. Beavatottak azonban
tudták, hogy ez a szöveg nem lehet azonos azzal, a
mely jelenleg a minisztertanács előtt fekszik és hogy
annak hitelességét maga dr. Pop Valer ipar- és ke-
reskedelmi miniszter is cáfolta. Az a szöveg, amely
napvilágot látott, maga után vonta az összes román
körök felzúdulását. Régen nem történt meg, hogy
egy kérdésben ilyen

egyöntetű megbotránkozásnak adott volna
kifejezést egy a jobboldali, mint a baloldali
sajtó, valamint a különböző pártállású poli-
tikusok, mint ennek a szövegnek a bíráló-
tánál.

Most, több miniszter-cáfolata után a lapok méltán te-
szik fel a kérdést, hogy hogyan került forgalomba
egy szabályos törvénytörvény, ha azt nem az ipar- és
kereskedelmi miniszteriumban készítették? Kinek jut
eszébe törvénytörvényt készíteni és azzal a közvéle-
ményt elárasszani? Trancu-lasi volt munkügyi mi-
niszter erre a kérdésre azzal felelt, hogy ez a szö-
veg csak kísérleti léggömb volt, amelyet megfelelő
helyről kibocsátottak, hogy a közvélemény reagá-
lását lássák és mivel ez a reakció éppen nem volt
kedvező, a léggömböt bevonták.

Milyen most már az a szöveg, amely felett a
minisztertanács tanácskozik és amelyet most már
olyannak kell tekinteni, hogy az a kereskedelmi mi-
niszter tényleges tervezete. A miniszter éppen az-
ért, hogy a szombaton nyilvánosságra hozott szöveg
valóságát cáfolja, most már nyilvánosságra hozta
a valódi törvénytörvényt is. Ez a tervezet öt feje-
zetből áll és második fejezetében a vállalatoknál
levő alkalmazottakat 10 kategóriába osztja. Ezek: 1.
az igazgatóság, 2. a magasabb irodai személyzet,
3. az alantas irodai személyzet, 4. a minősített iro-
dai személyzet, 5. szolga személyzet, 6. a vezető mű-
szaki személyzet, 7. felsőbb műszaki személyzet, 8.
alantas műszaki személyzet 9. szakmunkások, 10.
munkások.

Ezután a tervezet elmondja, hogy kik esnek a
különböző kategóriákba. A vállalati ügyészeket és
orvosokat pl. az alantas irodai személyzet kategóriá-
jába osztja, — ha nincsen a vállalatnak külön jog-
ügyi osztálya, vagy egészségügyi szervezete. — A
vállalatok — ez alatt értve az összes kereskedelmi
és ipari vállalatokat, — akár társas, vagy egyéni
cégek „kötelesek a munkaerőket az egyes kategóriák-
kon belül a törvény szerint beosztani”. A tervezet
méregfoga kétségtelenül a 14-ik szakasz, amely szó-
szerint így hangzik:

14. szakasz. Egészen, vagy nagyrészt belföldi
tőkével dolgozó vállalatoknál a beosztás a következő:
a) az igazgatóság és a felügyelő bizottság tag-

jainak legalább 80 százalékban románnak kell len-
niük.

b) a többi kategória személyzetének legalább
75 százalékban románnak kell lennie.

A személyzet többi része román-kisebbségi-
ből egészíthető ki.

A jelen. törvény értelmében román-kisebbsé-

Másfél esztendő átmeneti idő

20. szakasz. A vállalatok kötelesek 1938 dec.
31-ig eleget tenni a 14, 15, és 16. szakasz követel-
ményeinek, de 1937 dec. 31-ig legalább felerészben
kell a törvényt végrehajtaniok.

21. szakasz. Semmis a megnevezett személy-
zet alkalmaztatása és a titkos záradékkal bíró mun-
kaszerződés, amely utóbbinál a törvény szankciót
alkalmazni fogják.

A kellő ellenőrzés gyakorlása végett minden év
február 15-ig táblázatot tartoznak a vállalatok be-
nyújtani, amelyek feltüntetik az alkalmazottak név-
sorát, kategóriáját és fizetését. A törvény életbe-
léptétől számított 30 napon belül kell az első kimu-
tatást benyújtani. Az ellenőrzést egy megyei bizott-
ság végzi, amelynek elnöke a prefektus és 5 tagból
áll.

A törvény be nem tartása esetére a következő
szankciók állapítottak meg:

Lényegében nem enyhébb a hivatalos szöveg

Ez a tervezet tehát valóban egészen más szö-
vegezésű, mint a két nappal ezelőtt napvilágot lá-
tott szöveg. Annál konkrétabb, le lényegében nem
enyhébb.

Ez lenne az első törvény, amely közjogi
megkülönböztetést tesz az autonóm román
és a román-kisebbségi fogalom között.

Tekintve, hogy az alkotmány ezt a megkülönböztetést
nem ismeri, a tervezet éppen olyan alkotmányellen-
es, mint az, amelyet maga dr. Pop Valer miniszter
cáfolott meg. Ez a tervezet jelenleg minisztertanács
döntés előtt áll és hogy e tekintetben nincs egység
a minisztertanács kebelében, az kitűnik Iamandi
kulturálisminiszternek a Capitala című lapban közlé-
tett nyilatkozatából, amely szerint:

A törvényrendelet csak a nem román állampol-
gárokat érinti. Az ország egyetlen polgárának joga
sincs megcsorbítva, vagy figyelmen kívül hagyva.

Nyilvánvaló tehát, a kultuszminiszter nem ért
egyet olyan tervezettel, amely szerzett jogok meg-
nyirbálását jelenti, márpedig a fenti szöveg szerint
a népkisebbségi alkalmazottak százezrei vesznek el
kenyerüket a jövő év végével.

Szombat óta tele vannak a fővárosi napila-
pok is a korábban nyilvánosságra került
szöveg elleni tiltakozással.

gieknek tekinthetők azok a román állampolgárok,
akik az 1922 aug. 8. és az 1930 szept. 26-iki törvé-
nyekkel annak vannak minősítve.

A tervezet következő szakasza a külföldi tőké-
vel dolgozó vállalatokról beszél, amelyeknél az al-
kalmazottak 20 százaléka lehet csak külföldi állam-
polgár, de csak az első irodai személyzetnél, míg
a fennmaradó 80 százalék a fent idézett 14-ik sza-
kasz szerint osztható fel.

A tervezet ügyel arra, hogy az alkalmazottak
megoszlása kategóriák szerint történjék, sőt mint
másodika ellenőrző módot állapítja meg a tervezet
art, hogy

a százalékos elosztásnak a fizetésekkel is
meg kell nyilvánulnia:

17. szakasz. A fenti szabályok alkalmazandók a
fizetések és bármely javadalmazások mennyiségénél.

A nemzetvédelem szempontjából szükséges ese-
tekben a nemzetvédelmi minisztérium a hadisze-
reket készítő gyáraknál más arányszám bevezetését
is elrendelheti. A nemzeti munkavédelmi szabályok
nem alkalmazandók olyan egyéni cégeknél, amelyek-
nél kizárólag családtagok látják el a szolgálatot.

a) A tőke nagyságával arányban álló pénzbir-
ság, amely a tőke 6 százalékát nem haladhatja meg.

b) A vállalatnál alkalmazásban levő külföldi ál-
lampolgárok tartózkodási engedélyének megvonása.

c) Minden állami kedvezmény megvonása és a
közszolgáltatásokból való kizárás.

d) „Adminisztrátor” kinevezése, aki a jogerős
határozatokat végrehajtja.

Az ilyen adminisztrátort a törvény ellenőrzésé-
re rendelt bizottság által összeállított listák alap-
ján a törvénytörvények főnöke nevezi ki. A törvénytörvények
főnöke ilyen határozata ellen beadott felelősségi
nyilatkozatnak nincs halasztó hatálya. A szankciókat együttesen
is lehet alkalmazni.

A tervezet utolsó bekezdése szerint az 1934 évi
június 16-iki a román személyzetnek a vállalatoknál
való alkalmazása tárgyában hozott törvény hatályát
vesztí.

A tiltakozások visszatérő motívumai ezek: a magán-
tulajdon és a magánjog sérelmét jelenti, ha az ál-
lam beleszól a vállalatok azon jogkörébe, hogy ön-
maguk válasszák meg munkásaikat és ugyancsak
a magánjoggal ellentétes az, hogy a vállalat tevé-
kenységének egy részét annak akarata, sőt meghall-
gatása nélkül kinevezett „adminisztrátor”-ra bizzák,
Mivel a jelenlegi törvénynek is ez a két gyengéje van,
azért az összes eddig elhangzott nyilatkozatok vo-
natkoztathatók erre a szövegre is.

Manolescu Strunga, a volt kereskedelmi minis-
ter a következőket mondotta a szombaton közlé-
tett első tervezet szövegéről:

— Bármennyire kiterjesztették az állami be-
avatkozás elvét és bármennyi visszaélést követtek
el ez irányban, sem kontinensünkön, sem más szá-
razföldön még ilyen törvényt nem képzeltek el. Csak
a kommunista állam, amely tagadja az egyéni
tulajdont, csak az engedheti meg, hogy az állam
döntson a vállalatok személyzetének sorsáról. A pol-
gári államok még a diktatorikus államrendszer mel-
lett sem mentek el addig, ameddig ez a tervezet.
Különös, hogy

akadnak fejek, akik azt képzelik, hogy egy
egyszerű törvényrendelettel meg lehet szün-
tetni a magántulajdont.

Hogy lehet az, hogy az állam, amelynek semmi részese, semmi kockázata sincs a vállalatoknál, kicserélje a személyzetet és a vállalat menetére vonatkozó intézkedéseket tegyen? A vállalat egy kompakt szervezet, amely a vezetőinek szellemére épül. Amikor a kereskedelmi miniszter megkísérli, hogy egy éjszaka alatt egyszerű rendelettel kicserélje ezt a szervezetet, azt jelenti, hogy tudatosan annak romlását idézi elő.

Merlescu, a bucuresti-i egyetem közjogi tanára a következőket mondta:

— Az új törvény minden kiterelés nélkül az államra ruházza a vállalatok vezetését. Ez sem Olaszországban, sem Németországban még nem történt meg és bár ezekben az országokban elnyomták az egyéni szabadságot, mégis a gazdasági irányítás a szakszervezetek és az egyének kezében van. A termelési eszközök ilyen kollektivizálása csak Oroszországban ment végre, ismerjük eredményeit.

Pop miniszter változatlanul az etnikai megkülönböztetés alapján áll

Újabb jelentések szerint a nemzeti munka védelméről szóló törvényt jelenleg érvényben lévő formájában változtatlan arccal alkalmazzák. Pop Valer kereskedelmi és ipartügyi miniszter április huszonegyedikéi kelettel látót rendelkezést bocsátott ki a törvény intézkedéseivel ellen vétő cégek megbüntetéséről. A miniszter határozata értelmében a törvény megszegése miatt 40 cégtől megvonták a behozatali jogát, további öt cégnél pedig felére csökkentették az eddig számukra engedélyezett behozatali keretet. Számos fővárosi és vidéki cég ellen erőteljes vizsgálat indult meg és ennek a vizsgálatnak eredményeképpen egészen bizonyos, hogy sok hasonló megtorló intézkedést léptetnek életbe.

POP MINISZTER RAGASZKODIK AZ ETNIKAI MEGKÜLÖNBÖZTETÉSHEZ

Pop Valer kereskedelmi és ipartügyi miniszter egyébként szerdán kihallgatáson fogadta Moteanu szenátort, a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazását ellenőrző bizottság elnökét. A miniszter utasította a szenátort, hogy készítse egy részletes nyilatkozatot, amelyben felvilágosítja a közvéleményt arról: mi tette szükségessé a jelenleg érvényben lévő törvény módosítását. A nyilatkozat hangsúlyozottan foglalkozik majd a származási megkülönböztetés alkalmazásának szükségességével, valamint azzal is, hogy hivatalos elkövetés szerint miképpen képzelik el a többségi és kisebbségi alkalmazotti-létszám arányosságát. Pop Valer miniszter kívánságára a nyilatkozat körvonala a törvény megszegésének megtorlására alkalmazandó intézkedéseket is.

Ezek szerint tehát a kereskedelmi és ipartügyi miniszter — akinek saját állítása szerint szívéig a nemzeti munka védelméről intézkedő törvény módosítása, — továbbra is napirenden tartja a származási megkülönböztetés kérdését. A kormány több tagja éppen a napokban nyilatkozott arról, hogy származási megkülönböztetésről szó sem lehet. Iamandi vállalatügyi miniszter hangsúlyozta, hogy a készülő törvény-módosítás nem oszthatja meg egyetlen állampolgár alkotmányos jogát sem. Most pedig Pop Valer miniszter éppen arról kíván magyarázattal szolgálni, hogy mi teszi szükségessé a származási arányszám alkalmazását.

Mindenestre megnyugtató az Argus című fővárosi lap közlése, amely szerint a rendelet-törvény sorát Brătianu Dinu, a kormánypárt elnöke dönti el. Mindaddig, amíg a pártelnök vissza nem tér az országba és véglegesen nem határoz a sok izgalmat okozó kérdéssel, az összes tervezetek csupán tervezetek maradnak. Az ünnepek utánig semmi esetre sem lehet szó döntésről.

ELÉGEDETLEN AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG ELNÖKE

Moteanu szenátor Pop miniszter intenciójához híven nyilatkozatot adott a sajtónak. A szenátor többek között rámutatott arra, hogy az 1934-ben alkotott nemzeti munkavédelmi törvény nem hozta meg a kívánt és hozzáfűzött eredményeket. Kezdetben azt hitták erről a törvényről, hogy nem egyéb léggömbnél, amelyet a közönség előtt eresztettek a magasba, de amelyet azonban ténylegesen nem alkalmaznak. Amikor azután kiderült, hogy a törvény szövegét alkalmazzák is és nem maradt írott málac, kísérletek történtek a rendelkezések alól való kibúvársra. Attól az időponttól kezdve, hogy Pop Valer került az igazságügyi tárca élére, a törvény al-

Art hiszem, hogy egy miniszter, aki egyben elismert jogász is, nem írhatja alá ezt a törvényrendeletet.

Hogy a nemzeti munkavédelmi javaslatból állandó rendszer legyen, ahhoz szükséges, hogy a minisztartanács hozzájáruljon a jelenlegi szöveghez. Ha ez megtörténne, akkor a törvényrendelet parlamenti jóváhagyására szorul, tehát a kormány köteles a legközelebbi ülésazon az a parlament jóváhagyása végett beterjesztetni. A parlament a beterjesztett törvényrendeletet ugyanazzal a részletességgel tárgyalja, mint egy törvénytervezetet, tehát még akkor is, ha a tervezet ebbe a fázisba kerülne, még mindig remélhető, hogy nem válik véglegessé az a kísérlet, amelynél súlyosabb következményű és az egzisztenciákba mélyebben belevágó jogi alkotás talán még soha Európában napvilágot nem látott.

alkalmazásának új korszaka kezdődött. A munkügyi és ipartügyi minisztérium összehangolta működését és bekapcsolta munkájába a belügyminisztériumot is, hogy ez utóbbi olyan esetekben nyilatkozzék, amikor a közrendet érintő kérdésekről van szó. Nehézségek merültek fel így is, mert egyetlen bizottság nem tudta 270.000 vállalat ügyét ellenőrizni és ezért az új esztendő kezdetével 12 kerületi bizottságot szerveztek, amelyek az iparfelügyelőségek mellett működnek, jelenleg ezeknek hatáskörébe tartozik az alkalmazottakról készített kimutatások felülvizsgálása.

A szenátor felpanaszolta, hogy egyes külföldi államok diplomáciai képviselői közbenjárta alatti-valóik érdekében, valamint azt is, hogy az iparban a bejelentésre kötelezetteknek 20 százaléka sem tett eleget a törvény előírásainak, vagyis nem terjesztette be alkalmazotti kimutatásait. A hadiipar 55

vállalata közül mindössze öt készítette el a kívánt kimutatást.

Moteanu szenátor végül a következőben foglalta össze nyilatkozatának lényegét:

— Mi lehet az ipartügyi minisztérium magatartása a tényleges helyzettel szemben, amikor minden közbenjáró és valamennyi törvényes eszköz alkalmazása ellenére, ezt a döntő fontosságú törvényt nem tudják alkalmazni? Némely, aki ezzel a kérdéssel kapcsolatosan számos nehézségbe ütköztem, sikertelenül próbáltam összefoglalnom ezt. Ha a mai, vagy holnapi kormány kénytelen lesz ezt a törvényt olyan kormányzati ténybe foglalni, amely magánviseli a diktatórikus jellegét, ezt azoknak az ellentállás és megmagyarázhatatlan tolatkodás idézte elő, akikre a törvényt alkalmazzák.

MOTEANU A KISEBBSÉGEK KERESKEDELMİ SZEREPEÉRŐL

A szenátor részletesen foglalkozott az ország kisebbségi lakosságának helyzetével. Hangsúlyozta, hogy a román elem előnybehelyezését csak az iparban és kereskedelemben szorgalmazzák, mert e két foglalkozási ág 80 százaléban kisebbségi kézben van. A román nemzetiségű értelmiség, amelynek az ország ügyeit kell vezetnie, a kisebbségek szolidaritásból áll.

— Elképzelhetetlen, — mondotta Moteanu, — hogy egy nép, amely határai között egygyé forrasztva él, a gazdasági források feletti uralmát másoknak engedje át. Hasonlóképpen elképzelhetetlen, hogy egy ország középmezőnyét, nagybirtokosait, kisebbségek alkossák.

Hangsúlyozta a törvényt módosító dolgozó bizottság elnöke, hogy bármilyen is legyen egy nemzeti állam kormányformája, erejét és hatalmát a nemzetre építi, tehát a románok számára a nemzeti munka védelmének rendezése életbevágóan fontos. Szavait azzal fejezte be, hogy reméli: az utolsó órában felhagynak az ellentállással azok, akik hallgatlagosan, vagy hangosan ellene szegülnek a fontos kérdés megoldásának.

Nagy ünnepélyességgel tartották meg Carei-ban a román iparosok, kereskedők és munkások helyi egyesületének alakuló közgyűlését

Mik a feladatai az új gazdasági intézménynek. — Megválasztották a vezetőséget is.

Ez év február havában kezdődött Carei-ban a szervezési munka a román iparosoknak, kereskedőknek és munkásoknak egyesületbe való tömörülése érdekében. Március 7-én volt ebben az ügyben az első nyilvános összejövetel, amelyen kimondták, hogy az egyesület megalakítását szükségesnek tartják. Ezt követően a szervezők kitűzték az alakuló gyűlést, amelyre a hasonló egyesület cluj-i központját, valamint az egyes városokban már megalakult ilyen egyesületeket is meghívták.

A közelmúltban nagy ünnepélyességgel megtartott alakuló közgyűlésen Alunariu Dumitru, a szervező bizottság elnöke üdvözölte az egybegyűlteket. Utána Darabanth Nicolae dr. ügyvéd, kamarai képviselő, polgármester, mint az alakuló gyűlés védnöke mondott hosszabb beszédet. A román iparosok,

kereskedők és munkások egyesületében való tömörülését Carei város romanizálása egyik fontos tényezőjének tekinti és ígéretet tett arra, hogy a város az egyesületet segíteni fogja.

A gyűlés többi szónokai a következők voltak: Gera Alexandru gör. kat. püspöki helynök, Borza Ignatie ort. román esperes, German Ioan dr. főszolgabíró, Farcaşiu Alexandru liceumi tanár, Stirbu, a tanítóképző intézet tanítója, Penes Stefan cluj-i kereskedő, a „Centralei Reuniriilor de meseriaşi şi muncitori Români din România” cluj-i központjának főtitkára, Mastan, a zalaui, Laurenţiu a baia-mare-i és Simţion Aurel tanár, a satu-mare-i testvéregyesületek elnökei.

A gyűlésen az összes carei-i román közintézmények képviseltették magukat.

Az elhangzott beszédek általában a városok romanizálásáról és a munkásoknak nemzeti szellemben való szervezkedéséről szóltak, továbbá a kommunizmus és az istentelen szakszervezetek ellen irányultak.

Az egyesületbe való tömörülés célját az akasztó Sîntion Aurel satu-mare-i tanár ismertette.

A beszédek elhangzása után Darabanth Nicolae dr. a közgyűlés védnöke, határozatilag jelentette ki a carei-i román iparosok, kereskedők és munkások egyesületének megalakulását.

A tisztviselőválasztás eredménye a következő: Elnök: Alunariu Dumitru iparostanonciskolai igazgató. Alelnökök és egyezményes tagozatok elnökei: a kereskedők tagozatánál: Radu Ioan dohánytőzsdés; az iparosok tagozatánál: Varca Valentin gépész; a munkások tagozatánál: Urbán Ioşif, a város vilamosmérnökének vezetője; főtitkár: Bogdan Teodor kereskedőtanonciskolai igazgató; irodai főtitkár: Dragoş Vasil városi tisztviselő; pénztárnok: Peter Mihail, a Libraria Romaneasca papírüzlet vezetője. A választmány 12 tagból áll.

Gyűlés után a Román Kulturális társaságban volt.

DIKTATURAK.

Három emigráns találkozik a vonaton, mindhárom egy-egy diktatúra országából menekült el.

A vonaton lassanként összelebegednek és elmondják egymásnak, hogy milyen állapotok vannak hazájukban.

— Nálunk, — mondja az első — ha valakinek négy tehene van, abból kettőt biztosan elvesznek.

— Nálunk, — szól a második — ha valakinek négy tehene van, mind a négyet elveszik.

A harmadik azt mondja:

— Nálunk, ha valakinek négy tehene van, mind a négyet meghagyják neki, csak éppen más feji meg...

SIE.

— Was? Schon wieder ein neues Klaid?

— Sei nicht böse, ich habe es mir von meinem eigenen Geld gekauft.

— Woher hattest du eigenes Geld?

— Ich habe deinen Pelz verkauft.

Le kell szállítani Clujon a villanytarifát

Közel 14 millió lei tiszta nyereséget mutat ki a cluji villanygyár tavalyi üzleteredménye, a termelési költségek alig 37 százalékát teszik ki az áramdíjaknak, ötmillió lejjel több a tavalyi nyereség, mint a tavalyelőtti, mindenképen indokolt tehát az áramdíjak leszállítása.

Olcsóbb villanyt követel Arad ipara is

A cluji villamosmü, az Uzinele Electrice Cluj S. A. május 12-én tartja rendes évi közgyűlését. Mint a közölt 1936. évi mérlegből megállapítható, a magas áramdíjak mellett elért

hatalmas nyereség indokoltá teszi, hogy ez a közüsem a tényleges rezsijének megfelelő áramdíjakat állapítson meg, illetőleg az áramdíjakat leszállítsa.

A villamosmü üzleteredményeinek láttára szinte érthetetlen az Uzinele Electrice S. A. vezetőségének az az állandó erőlködése, amellyel az áramdíjak további emelésére törekszik, holott szakkörök véleménye szerint, a gazdasági helyzetével a villamosmü forgalma és bruttó nyeresége husz-harminc százalékkal emelkedne, ha nem a jelenleg is magas áramdíjakat követelné fogyasztóitól.

A bruttó bevétel a múlt évben 56.509.889 lei volt, az 1935. évinél 2 és félmillióval több. A fokozott amortizálásoknak megfelelően a termelési költségek hét millióval 22.175.103 leire csökkentek, vagyis a termelési költségek alig 37 százalékát teszik ki az áramdíjaknak. Ez az arány nagyobb forgalom esetén arányosan csökkenne, ehhez természetesen alacsonyabb árak szükségesek. Az adminisztrációs költségek egymillióval 13.017.640 leire emelkedtek, vagyis a bruttó bevételnek több, mint 22 százalékát emésztik fel, ami érthetetlenül magas egy monopol helyzetben levő vállalatnál, ahol az inkasszóköltségek egészen minimálisak.

Hogy a cluji villamosmü vezetősége mennyire a jelenlegi monopolhelyzet fenntartására törekszik, minden modernizálási törekvés nélkül, bizonyítja, hogy amíg a régi beruházások értékéből 10 és félmillió leit amortizáltak, addig új beruházásokra, modernizálásokra alig hárommillió leit költöttek, vagyis az amortizált összegnek alig egyharmadát. Érthető tehát, hogy a 243 és félmillió leit kitevő bruttó vagyonból alig 10 és félmillió lei az idegen tőke, míg a többi saját tőke, ez is a pénztárban rendelkezésre áll, mivel a pénztárállomány meghaladta a 14 millió leit.

Bár a bruttó nyereség terhére az 1935. évinél négy millióval többet amortizáltak, a kimutatott tiszta nyereség 13 millió 760.874 lei, az előző évinél ötmillióval több, ami maga a villamosmü rentabilitásának több, mint ötven százalékos javulását bizonyítja.

Tekintve, hogy a villamosmü közüsem, a város vezetőségének feladata, hogy a túl magas áramdíjakat arányba hozassa ennek a közüsemnek rentabilitásával, vagyis, hogy az áramdíjakat szállítsa le.

Eddig a cluji hirdetés, amelynek konklúziója, hogy tudniillik szállítsák le a magas áramdíjakat, hó óhaja a kincses város minden iparosának, kereskedőjének, sőt minden egyszerű polgárának és munkásának is, akinek egyetlen villanykörte és a lakásában. A villanyáram ugyanis egyike a legszükségesebb fogyasztási cikkeknek. Ezért élvez monopoliumot a cluji villanygyár.

És mi a helyzet Aradon?

Aradon sem más a helyzet. A villanyárak itt is horribilisan drágák és a villanygyár mégse gondol rá, hogy leszállítsa. Pedig ha a két várost egymással összehasonlítjuk, lehetetlen meg nem állapítanunk, mennyivel előnyösebb helyzetben van a még ma is élénk, forgalmas és rohamosan épülő Cluj a lassu sorvadásnak indult, maradásra szánt Arad városával szemben. A drága villanyárak idézték elő, hogy hovatovább az esti és éjjeli Arad teljesen elveszti városias jellegét. Spórolnak a kereskedők és nyilvános helyek az árammal. Ugyanez a helyzet az ipari áramnál is. Ha a villanyárak rövidesen nem szállanak le magas talapzatukról, hovatovább mind több és több üzem rendezkedik át az olcsóbb nyersolaj, faszén és petróleummotorra.

Arad város érdekelt villanyfogyasztói körében közelmúltban mozgalom indult a villanyárak csökkentése érdekében. Nincs villanyfogyasztó, aki ne csatlakozna szíves örömeit ehhez a mozgalomhoz. Remélhető azonban, hogy nem kerül sor hangos és hangzatos népgyűlésekre, ahogy mi Mateescu Ste-

fan vezérigazgatót ismerjük, aki nemcsak agilis és sikeres vezetője az aradi villanygyárnak, hanem egyben illusztris vezére a város gazdasági érdekeinek is, népgyűlések és görögtüzes mozgalmak nélkül is belátja, hogy a magas villanydíjak leszállítására elértkezett Aradon a tizenkettedik óra. Nem állanak rendelkezésünkre az aradi villanygyár üzleteredményeivel kapcsolatosan részletes adatok, mint amilyenekkel a cluji áramtarifa leszállításának lehetőségét és szükségszerűségét bebizonyítottuk.

Meg sem alakult még Aradon a panelszövetkezet, máris diadalt aratott

A detai panelgyár tíz százalékkal leszállította a panel árát és további 10 százalékos áreszállításra adott utasítást a kereskedőknek.

Nem szabad k' a udnia a panelmozgalomnak

Ez év februárjában történt. Havas eső volt akkoriban napirendben Aradon, de ellentétben a vigasztalan időjárással, egy iparosokból álló kis csoport tavaszi programot tűzött maga elé: hozzáfogtak egy panelgyár alakítási tervzetének kidolgozásához. A gondolat rövidesen lapunk utján nyilvánosság elé is került és országos érdeklődést keltett a szakmabeli asztalosiparosok körében. Ki ne fogadta volna örömmel, hogy nem is olyan nagy megértetés árán

rövidesen megalakul szövetkezeti alapon egy panelkészítő üzem Aradon és egy csapásra olcsóbb lesz a butoriparnak ez a nélkülözhetetlen felgyártmánya.

amelynek árát egy tökéletes gyáriüzem szabályozza. Természetesen mindig úgy, hogy nem lefelé, hanem felfelé kerekít és busás hasznokat vág zsebre a butoripar nagy dekonjunkturájának terhe alatt nyögő asztalosiparosság kárára. Ismételjük, a Reinhart Kálmán dr. által szignált első híradásunk általános érdeklődést keltett Ardeal-Erdély és Banat-Bánát asztalosiparossága körében.

Az első cikket rövidesen követte Vigh István Targu-muresi-marosvásárhelyi asztalosmester cikke azzal az ajánlattal, hogy

ne legyenek az aradi kartársak olyan magoknak velők, hogy csak a maguk számára csináljanak panelgyárat,

hanem fogjanak össze a Targu-muresi-marosvásárhelyi asztalosokkal és csinálják ezt a nagyfontosságú szövetkezeti gyáriüzemet, mert a székelő városban olcsóbb az anyag is, kevesebbe kerül a földgáz révén a szárítás is, sőt még megfelelő gyártelep is áll igen előnyös feltételek mellett rendelkezésre. Ennyi tönkét és nem több. Két ujságcikk és az érdeklődés, ami ezeket az ujságcikkeket követte. És — ime, — az ige ennek ellenére testé lön:

A detai panelgyár május elsőjén kezdődő hatállyal a panel négyzetméterét tíz lejjel leszállította és utasítást adott az áru kicsinyben

ELPECHELT LATVANYOSSAG.

Móricka irtozatos bögést csap és az apja rászól:

— Mit bögsz, te taknyos!

— Azért bögök, — zokog Móricka — mert a mama délután elcsuszott a parketten és hanyatvágódott.

— Azért nem kell úgy bögni, — vigasztalja az apja, hiszen nem történt semmi baja.

— Igen ám, — zokog Móricka még kevesebben — de a Jakabka látta, mikor elesett, én meg nem.

BOLDOGGA TETTE.

Macerától megkérdi valaki a kávéházban:

— Mi a véleménye erről az esős időjárásról?

— Boldog vagyok.

— Ne mondja.

— De. A feleségem meghalt és már napok óta nem tud beszélni.

Rendelkezésre állanak azonban sokkal pontosabban, mint azt bárki más úgy megközelítheti, Mateescu vezérigazgató urnak. És 6 különbű tud olvasni is ezekből az adatokból, mint mi a magunk laikus értelmiségével valaha is képesek volnánk. Ha így van, már pedig így van, elsősorban a villanygyár vezérigazgatója fogja belátni, hogy nem képes a visszafeljövő Arad küzködő ipara megbirkózni a mai magas villanyárakkal. És ha előveszi a ceruzát és számolni kezd, bizonyára arra is rájön, hogy az olcsó villanyból több lesz a villanygyár jövedelme, mint a drágábból. A legrosszabb esetben nem emelkedik majd az üzleti év végén a haszon. És Mateescu vezérigazgató bebizonyítja, hogy nemcsak mint üzletember a maga fizetési állásában, hanem abban a tiszteletbeli szerepkörben is hivatása magasan áll, amelynek betöltésére ennek a városnak gazdasági érdekei szakmára és nemzetiségre való különbség nélkül szeretettel és őszinte bizalommal maga fölé emelte.

való eladását végző kereskedőknek, hogy a panel-árakat további tíz százalékkal szállítsák le.

A panel iránt országsszerte óriási a kereslet. Mint említettük, ebben a cikkben egyáltalán nincs számbavehető verseny. Mi készítette a detai panelgyárat arra, hogy a fenti két körülmény ellenére ilyen nagyarányú áreszállítással ajándékozza meg a hazai asztalosiparosságot?

Miért lett olyan jóindulatú és melegszerű a detai panelgyár éppen most, amikor minden szakmabeli tudja, hogy a faárúkban és így a panel előállításához szükséges faanyagokban is mintegy 30 százalékos kitévő emelkedés van?

Bizonyosan tudjuk, hogy nem tévedünk, amikor megállapítjuk, hogy a hideg és esős február hónapban a maguk tavaszi gondolatát nyilvánosságra hozó

aradi asztalosoknak még jóformán meg sem indult szövetkezeti mozgalmak és a panel árának jelenlegi „önkéntes” leszállítása között élel kapcsolat van.

A detai panelgyár úgy akarja a nagy jövő előtt álló mozgalmat kontrakarirozni, hogy olcsóbbá teszi a panelt.

Ugy okozódik a hazai panel nagytökeje, hogyha megkapja az asztalos az olcsó panelet szövetkezet nélkül, nem fogja a pénzt kockáztatni és idejét fecsegni egy iparoskézen levő panelgyár szövetkezeti felállításával.

Ha volna, aki kételkedik afölött, hogy a panel árának jelenlegi leszállítása és a panel szövetkezeti üzemből, iparostulajdonban való előállításának gondolata között összefüggés van, annak megnyugtatóként bátorítunk még azt a körülményt is közölni, hogy

a detai panelgyár nem az egész ország területére érvényes hatállyal ajándékozta az asztalosiparosoknak az áreszállítást, hanem csak aradi hatállyal.

Kizárólag az aradiaknak adja olcsón a panelet a detai nagytöke, mert eddig kizárólag az aradi asztalosok foglalkoztak komoly formában egy iparoskézen való szövetkezeti panelgyár felállításával.

Tudjuk, hogy a fent regisztrált áreszállítás nem fojtja meg az aradi panelszövetkezet gondolatát és mozgalmát. Az aradi asztalosok meg fogják valósítani ezt a tervüket, mert tudnak számolni és nagyon jól tudják, hogy

még a mai leszállított árak mellett is óriási profitot vág a panelgyár mögött meghúzódó nagytöke zsebre.

Illetik tudni azonban ezt nemcsak Aradon, hanem az asztalosok körében az ország többi nagyobb városában is. Ugy gondoljuk, érdemes gondolkozni afölött, nem volna-e célszerű, hogyha az araditól teljesen függetlenül külön panelszövetkezeti mozgalom indulna meg például Targu-mures-Marosvásárhely városában is?

Jogesetek a kisipar köréből

Semmilyen feltételek között sem érvényes a kötelező évi szabadságidőről való lemondás. A timişoara-i királyi ítélőtábla 4518—1935. szám alatt 1936. május 29-én hozott elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben felperesként szereplő munkás egy bérmozgalom után munkástársával együtt olyanértelmű megállapodást írt alá, amely szerint valamennyien beérik a folyó évben igénybe vett szabadsággal, amennyit a sztrájk napjáiig kaptak. A munkás annak ellenére, hogy ezt a kötelező nyilatkozatot, mint említettük, aláírta, munkaadójától való kilépés után elmaradt szabadságidőre járó fizetés, illetve kártérítés címén pert indított volt munkaadója ellen.

A munkaadó a bíróság előtt bemutatta az írásban kötött megállapodást, amit a törvényszék nem vett figyelembe és a keresetnek teljes egészében helyet adott. A munkaadó a timişoara-i királyi táblához felebbezte meg a törvényszék döntését, bemutatva a fent hivatkozott nyilatkozatot a másodfoku bíróságnál is.

A timişoara-i királyi tábla elutasította a munkaadó felebvezését és teljes egészében helyet adott a törvényszék ítéletének a következő indoklás alapján:

Felperes munkás ténylegesen nem kapta meg a neki járó szabadságot. Igaz ugyan, hogy munkástársával együtt aláírta a jegyzőkönyvet, amely szerint a neki járó szabadságidőről, illetve annak anyagi megtérítéséről lemond, de

ez nem állott jogában, mert a munkásnak erről a jogáról lemondania nem szabad.

A munkaügyi törvény 101-ik szakasza szerint ugyanis olyan megállapodás, amely említett törvény rendelkezéseivel ellentétes, érvénytelen. Már pedig a törvény 49-ik szakaszában foglalt rendelkezések szerint a szabadságidő megadása kötelező, arról lemondani nem lehet. A törvényszék tehát helyesen járt el, amikor a perben a munkásnak adott igazat.

Munkaadónak azt a kifogását sem fogadta el a királyi tábla, hogy a sztrájk után új megállapodás történt a felek között, ami által a régi szerződés elvesztette érvényét. Az új szerződés ebben a kérdésben, — állapította meg a tábla, — nem irányadó, mert — mint fentebb többször említettük — az ilyen közjogilag szabályozott jogról lemondani nem lehet, lévén ezen lemondás alapján érvénytelen. A táblai döntés szerint tehát felülvizsgálati kérelemnek helye nincs. K. S. dr.

Új vezetőség az iparosszövetség baia-mare-i fiókja élén.

Közelmultban tartotta meg tisztújító közgyűlést az Iparosok Országos Egyesületének baia-mare-i fiókja száznál több iparos jelenlétében. Doros Lőrinc nyitotta meg a gyűlést. Az összetartás szükségességéről beszélt. Elmondotta, hogy az iparosoknak ezt az egyesületét irredentizmussal vádolják és támadják, mintha kisebbségi egyesület volna. Ugyan az egyesület, mint a város kisiparossága számtalanszor bizonyosságot tett arról, hogy lojális polgárai ennek az államnak.

Választások következtek ezután. Elnöknek Manu Alexandru igazgató-tanítót, iparhatósági bístost, alelnöknek Doros Lőrincet és Misaner Illést, pénztárnoknak Hosu Vasílet, ellenőröknek Pomian Gheorghet, Nagy Lajost, Schwartz Sámuelet, Iovanel Ioant, Tóth Lajost és Török Ferencet választottak meg.

Manu elnök köszönte meg a tisztikar nevében a bizalmat és az állam iránt való hűségre, valamint összetartásra hívta fel a tagok figyelmét. Hencs István ugyancsak az iparosság összetartásának szükségéről beszélt, majd a közgyűlés köszönetet szavazott az iparosság érdekében kifejtett fáradozásaiért Mureşan Ladislau városi tisztviselőnek, aki meleg szavakkal köszönte meg az iparosok ragaszkodását.

ELSZÓLAS.

Elszólásairól ismert kedves barátaink mondta: — Pedig úgy bántunk vele, mint egy tojással himmel...

Mit csináljak a leányommal?

Egyik előkelő külföldi napilapból vettük át a hírneves írónő alábbi tartalmát írását.

— Mondja, kérem, mit csináljak a leányommal? — kérdezi egy anya —, leányommal, aki érettségi előtt áll és most kell eldönteni, hogy milyen pályára menjen? Eredetileg orvos akart lenni, de közben anyagi helyzetünk annyira leromlott, hogy erről le kellett mondanom, de egyébként is tudjuk, hogy ez a pálya is csak diplomás nyomorúság ma, különösen nők számára. Nincs pénzünk egyetemre, sem kitartásunk, hogy hosszú éveken keresztül várjuk, míg valami keresethez jut, pedig jeles tanuló szegényke és szeretett volna komoly pályára menni, ahol érvényesítheti tehetségét. Most tanácstalanul állunk, mit tegyünk? Tanuljon gép- és gyorsírást, próbáljon valami hivatalba bejutni? Gyakorlati dolgokhoz semmi hajlama a kislánynak, pedig talán jobb megoldás volna, igazán megáll az eszünk a sok tervezgetésben. Kérem, foglalkozzék a dologgal.

Olvasom az anya levelét és igyekszem a legjobb meggyőződésem szerint megfelelni erre a nehéz kérdésre. Csak lateiner pályára! Est a negatívumot első pillanatban, gondolkodás nélkül rávágom a kérdésre, hiszen ezt a leckét mindenki tudja, mert mindenkinek van közvetlen, vagy közvetett tapasztalata e tárgyról. Csak hivatalkóknak ne, mert ez a pálya úgy el van árasztva, olyan nagy a kínlat benne, hogy már ugyiszlóval semmi értéke sincs a hivatali munkaerőnek. Az ipari pályán szabályozzák a tanoncok mennyiségét. Védik a mesterséget az előadnlés ellen, egészségesebb arányt teremtenek kereslet és kínlat között, de a hivatalnoki pályát nem védi semmiféle törvény és a megrohadás olyan nagy, hogy már ugyiszlóval nincsenek is fizetések.

Tehát nincs más választás, mint valamilyen produktív munka. Valami, amit az ember meg tud csinálni, ha kell otthon a lakásban, ha kell bárhol, üzletben, műhelyben, valami, amire szükségünk van az embereknek.

Körül kell nézni, mi is az, ami okvetlenül kell mindenkinek? Ruha, az kell. Fehérnemű, fűző, kalap, kesztyű, harisnya szintén kell és ma már minden nő igénybeveszi a fodrászt, a manikűrt,

a kozmetikust, tehát ezek a foglalkozások életképesek.

Azt hiszi Asszonyom, baj, ha egy varrónőnek érettségi van? Nem kell intelligencia egy ruha kiszabásához, a vevőkkel való tárgyaláshoz, esetleg egy ruhaszalon megalapozásához? Az itt felsorolt pályák mindegyikén hasznát veheti a lánya az érettségijének, hiszen nincs olyan egyszerű foglalkozás, amiből nem lehetne kihozni valami szépet, érdekeset, sőt nagyot. Csak szakítani kell a régi, elavult felfogással és meg kell érteni leányainkkal, hogy az ipari munka nem szegény, sőt ellenkezőleg sokkal értékesebb, mint az improduktív adminisztráció, amely végeredményben nem termel, csak elintézt valamit.

Aki egy új ruhát megcsinált, egy kalapot kreált a maga ízlése szerint, vagy, aki csak egy fejet szépen kiondolt, az csinált valamit és élvezheti munkájának közvetlen örömét és ez hasonlatos valamennyire az alkotó művész érzéséhez. De messze túl a dolog érzelmi részén, aki valamit tud, az megél a legkisebb faluban, de megél idegen földön is. Ruha kell a földmivesasszonynak is falun, tehát, aki varrni tud, az már nem halhat éhen, viszont nyitva áll előtte a világ és ha ügyes, tehetséges, még sokra is vihethi. Azt hiszem, fölösleges külföldi példákra hivatkoznom. Mindenki tudja, hogy a legtöbb amerikai gyáros üzletében a legalacsonyabb fokon kezdte és munkásokból lettek a nagyiparosok, kifutókba az üzletemberek, kis midinettekből a híres párizsi szalontulajdonosok, akik a divatot irányítják és mellesleg mérhetetlen összegeket keresnek. Óriási a perspektívája mindenféle produktív munkának. Minden szülő a gyermekét érdeklőben cselekszik, ha idejekorán hozzászoktatja őt ahoz a gondolathoz, hogy gyakorlati pályákra készüljenek. Nincs lealázó foglalkozás, legfeljebb ostoba emberek vannak, akik az ugynevezett ofra nyomorúságot többre becsülik, mint azt a munkát, amely kenyeret ad.

Asszonyom, ez az én véleményem és azt hiszem, mindazoké, akik ma csak egy kicsit is józanul gondolkodnak, s ha Ön ilyen felfogással nézi az életet, akkor fog megfelelő pályát találni a leánya számára.

VARNAI ZSENI.

Négypontos határozatot hozott az oradea-i iparosnaggyűlés

Vasárnap délelőtt az oradeai Kereskedelmi Csarnok nagytermében nagyjelentőségű gyűlést tartott a Román Kisipari Munkaadók Országos Szövetségének az ottani csoportja, amelyen az egész ország iparostársadalmát közelebről érintő határozatokat hoztak.

A gyűlést Oras Vasile elnök nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket, majd H. Zigre, a Román Kisipari Munkaadók Országos Szövetségének elnöke emelkedett szólásra és ismertette a kisiparosság helyzetét.

Adók, taxák, terhek löglői...

H. Zigre beszédében főleg azt bizonyította, hogy amíg az állam más dolgozó társadalmi rétegeket különböző kedvezményekben részesít, addig

a kisiparosságnak nem jut más, mint mostoha elbánás.

A Kisiparos Liga országos elnökének felszólalása után I. Ionescu főtitkár ismertette a betegsegélyző ügyét.

— Az iparostársadalom teljesen ki van szolgáltatva ennek az intézménynek, — jelentette ki I. Ionescu.

— Követeljük a betegsegélyző pénztár autonómiájának visszaállítását és azt, hogy ezt az intézményt alapjaitól kezdve gyökeresen átreformálják!

— A nyugdíj terén lehetetlen állapotok uralkodnak. Megállapították a 65 éves korhatárt és az az iparos, aki eddig járulékaikat pontosan fizette, de nem érte el a 65 éves kort, nem mehet nyugdíjba, ha még oly munkaképtelen is. Követeljük a nyugdíj-rendszer megváltoztatását és pedig abban az értelemben,

ben, hogy 10—15—20—25 éves szolgálati rendszerrel vezessenek be.

Több felszólalás után az állami és városi terhek jelentékeny mérséklésével kapcsolatban a gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben kéri:

1. A kisiparosság állami és városi terheinek jelentékeny mérséklését.

2. A közadók behajtásáról szóló törvény és végrehajtási utasítás ama rendelkezéseinek a keresztülvitelét, amely a végrehajtó közegekkel szemben büntetéseket tartalmaz arra az esetre, ha a lefoglalt ingóságokat a pénzügyigazgatóságok előzetes engedélye nélkül szállítják le. Annak megtiltását, hogy a kisiparos szerszáma és foglalkozása gyakorlásához szükséges nyersanyagok és egyéb tárgyak lefoglaltassanak.

3. Repülőbélyeg és egészségügyi illeték fizetésének kötelezettsége alól a kisiparosság mentesítése.

4. Állami és városi adótartozások teljes törlését, az állami, községi, betegsegélyzőpénztári és munkakamarai bírságok teljes törlését.

E határozati javaslat elfogadása után a naggyűlés véget ért.

SCHOTTISCH.

— Die Frau soll hübsch sein, — sagte der Schotte zum Heiratsvermittler, — eine Mitgift von wenigstens 5000 Pfund besitzen und muss die Handschuhnummer sieben haben.

— Warum stellen Sie gerade die letzte Bedingung?

— Ich habe neulich in der Tombola ein Paar Handschuhe Grösse sieben gewonnen.

Megható ünnepség keretében avatták fel Szablóczky János síremlékét

Egy évvel ezelőtt hunyt el Szablóczky János, az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének titkára, az aradi Katolikus Dalkör karnagya, ez a lelkes, izig-vevő zenészesember és vasárnap, halálának évfordulóján összegyűltek barátai a Felsőtemetőben, hogy felavassák síremlékét. A Katolikus Dalkör, a Katolikus Dalkör és a Hitelszövetkezet adakozásából készült fehér ruskai márványból és fekete gránitból az impozáns sírkő, amely évszázadokig fogja hirdetni, hogy halás barátai, hívei és tisztelői nem feledkeztek meg a halálban sem Szablóczky Jánosról. Több száz ember jelent meg a kegyeletes aktuson, eljött Parecz Béla dr., a Magyar Párt elnöke, Széll Lajos dr., a katolikus egyházközség elnöke, Angel Stefan dr. nyugalmazott polgármester, Palágyi Jenő dr. orvos, a mélyen sujtott özvegy, azonkívül a Hitelszövetkezet igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztviselői teljes számban, továbbá sokan az iparosság vezető személyiségei közül.

A sírkövetési ünnepséget a Katolikus Dalkör nyitotta meg egy szép gyászénekkel, majd Korom Pál minorita pap, az elhunyt egykori katonabajtársa mondott megható imát és beszélt a sírkövet. Ezután Reinhart Gyula, a Hitelszövetkezet elnöke lépett a sír elé, hogy elmondja alkalmi beszédét:

— Avató ünnepre jöttünk — kezdte — az egy év előtt elhunyt Szablóczky János emlékére avatjuk. Síremlékét állítani ősi hagyomány, már a vándor népek emeltek a pusztákra emléket kedves halottnak és a köveket jellel látták el, amelyek a halott egyéniségét emelték ki. Szablóczky János síremlékén a kereszt és a lant díszlik, mert ez a két szimbólum kísérte egész életén keresztül, a bölcsőtől a sírig. A római katolikus vallás hí fia és harcosa volt, amiért a Szentatya a lateráni keresztel téntette ki, a zene és a dal pedig élete nemesszínvédője volt, amit a lant jelképez. Az emlékezet olyan, mint a hazajáró lélek, először idézzük, azután önként megjelenik, végül itt marad velünk. Így vagyunk mi Szablóczky Jánossal is. Mindig közöttünk van, idézzük szavait és tetteit, megjelenik közöttünk mosolygó arcával és úgy érezzük, mintha el sem távozott volna. Mi iparosok különösen szeretjük, mert bár magasán ívelt karrierje a hivatalnok pályán, mégis iparosnak érezte magát, sohasem tagadta meg iparos származását. Dallal és virággal jöttünk az avatási ünnepre, mert Szablóczky János dalköltő és karmesteri működésére volt a legbuzgóbb, ez nőtt a szívéhez leginkább. Dalt hoztunk, mert költő volt és virágot, mert szeretett.

— Valahányszor daloltok — fordult a dalárdisták felé — Szablóczky János emlékére ujjtjátok meg és ezért az ő égi szózatát intézem hozzátok: — *Fiaim, csak énekeljétek!*

A beszéd mély hatást gyakorolt a megjelentekre és sok szemből kibuggyant a könny. Ezután a dalárda elénekelte Bogdány István ismert aradi zeneszerző „Szablóczky János emlékezete” című alkalmi szerzeményét, amit maga a szerző vezényelt, majd Székely Károly nyugalmazott CFR főfelügyelő a Katolikus Dalkör nevében szíveket megindító szép bucsuszavakat mondott. Tizenhárom év előtt alakult meg a Dalkör, amelyet Szablóczky János csodálatos lelkesedése és energiája tett életképesé. Szablóczky János fanatikusa volt a magyar dalnak és emlékére úgy őrizték meg a legjobban, ha az általa alapított intézményt továbbra is fentartjuk.

Ezután a dalárda elénekelte az elhunyt kedvenc dalát, majd a „Lakkosszaru kiscsizmám” című Szablóczky-szerzeményt, aminek befejezte után az Iparosok Hitelszövetkezte, a Katolikus Dalkör és a CAA koszorút elhelyezték a síremléken. A dalárda tagjai kezükben piros tulipánnal, egyenként léptek a sírkőhöz, hogy megemlékezzenek elhunyt vezérükről. Ezzel a kegyeletes aktus véget ért.

ELADÓ

60 cm-es egyengetőgyalogép vastagsággal kombinálva,
75 cm-es szalagfűrés, hoeszlyukfűrő, maró és körfűrésszel kombinálva,
gyalogkés-élesítő smirgő szalagfűrés forrasztó, transzmisszió, csövek, szíjak és petróleummotor.
Megtekinthető: Nánásina, Vinga. (Jud. Timiş).

Kovács Ignác brasovi kocsigyártómester nyílt levele a járműiparosság vezéreihez

Vegyék fel egymással egyelőre levelezés útján az összeköttetést a hazai városok járműiparának vezetői

Helyes megoldás a szakma boldogulása szempontjából egyedül az országos járműipari szövetség megalakítása

Lapunk két utóbbi számában a járműipari szakmában országos feltűnést és nagyfokú érdeklődést keltő cikkeket közöltünk az országos járműipari szövetség sürgős megalakítása érdekében. Mint bizonyára emlékeznek rá olvasóink, az első cikkben szerkesztőségünk ismertette azokat az elismerésre méltó eredményeket, amelyeket ennek a szakmának agilis mozgalma Brassov-Brassó és Arad városokban elért. Ennek a cikknek azonban nem az elért eredmények ismertetése volt a fő érdekessége, hanem az a program, amelyet a Kovács Ignác kocsigyártómester vezetése alatt működő Brassov-brassói járműipari szindikátus maga elé tűzött és amelyet az „Az Iparos” említett cikke részletesen ismertetett.

Hogy mennyire érdekelte a felvetett probléma a szakma közvéleményét, bizonyítja a levél, amelyet a cikk megjelenése után forduló postával ebben az ügyben Kali József tárgu-mureşi-marosvásárhelyi kocsigyártómester szerkesztőségünkhöz intézett. Részletesen kifejtette az a levél, hogy Brassov-Brassó és Arad városának járműipari mozgalmának nem egyedülálló, mert két évtizedes múltat és igen szép eredményeket tud felmutatni a tárgu-mureşi-marosvásárhelyi szakmabeli mozgalom is. Kali József levelének tartalmát még „Az Iparos” múlt számában teljes egészében leközöltük.

És most jövünk a harmadik cikkel. Tesszük ezt abban a bizonyos reményben, hogy hova-tovább mind közelebb és közelebb jutunk a kitűzött célhoz: az ardeali-erdélyi és banati-bánati járműiparosok országos szindikátusi szövetsége megalakulásához. Jelen, harmadik cikkünkhöz ismét egy levélből merítettük az anyagot. A nagy lelki melegeződéstől, hogy szindikátusi mozgalmunk messze túl városuk határain is hatást gyakorolt és elősegíti az iparág boldogulását, Kovács Ignác brasovi-brassói kocsigyártómester intézett levelet szerkesztőségünkhöz.

Azaz kezd Kovács Ignác hozzánk intézett levelét, hogy a brasovi-brassói szakmabeli iparosok szindikátusának programját és célkitűzéseit nem azért hozta szerkesztőségünk tudomására és juttatta ezáltal országos viszonylatban is nyilvánosság elé, mintha ezzel le akarta volna kicsinyelni a más városokban élő kartársak mozgalmi tevékenységét. Ellenkezőleg: az volt és ma is az az óhajta, hogy amit megcsinálhat a Brassov-Brassó város és Brassov-Brassó megye területén, valósuljon az meg sürgősen a járműipar szakmabeli érdekeinek feljavitása végett Tárgu Muresen, Clujon, Oradean, Sfântu-Gheorghe, Sătmăren és mindenütt, Maramurestől Trei-Scaune megyéig, ahol a mi táborunkból való járműiparosok végzik a szegényes kenyérért a maguk kemény munkáját.

Nem is olyan régen, alig néhány évtizeddel ezelőtt hazai járműiparunk még aranykorszakát élte. Mielőtt az autómobil feltalálák, Ardeal és Banat területén világviszonylatban is számottevő színvonalon állott a kocsigyártó ipar. A legluxuriózusabb kivitelű mánáshintóktól az egyszerű parasztszekérig kitűnő minőségben és versenyképes áron gyártották iparosaink ezt a fontos cikket. Szaktudásuk,

üzleti érzékük mintaszerű volt. E téren igazán nem szorultunk semmi néven nevezendő behozatalra, sőt egyes nagyobb vállalatok kivételre is dolgoztak. Sajnos, az utóbbi évtizedek folyamán katasztrofálisan leromlott a régen annyira virágzó hazai járműipar. A luxushintók hovatovább teljesen kimerültek divatból, elfoglalta helyüket a gépkocsi, amelynek előállítására hatalmas tőkét igényel és egy-egy ilyen autógyártó tőkeérdekeltség több földrésze is kiterjeszti a maga piacát. Érthető így, hogy a jelentős részben a monstre gyáripar hatáskörébe került járműkészítés köréből hovatovább mind nagyobb arányban szorul ki a kis tőkével és kétkézi munkával dolgozó kisiparos. Természetesen nem jelenti ez azt, mintha nem volna ma szükség már járműkészítő kisiparosra. A régi aranyidő ardeali és banati járműiparosai az új idők ádáz versenyében sem veszítette el a maga szaktudását és kitűnő üzleti érzékét. Az egyszerű Kovácsmestertől garázstulajdonos, a régi kerékgyártó mestertől karosszériagyártó lett és, — ismerjük be, — megtalálják szaktudásukat az egyszerűbb parasztárut előállító járműiparosok is, mert hiszen a mi rossz országútainkon és a nagy szegénység közepette, ami a falusi és kisvárosi életben uralkodik, hosszú időnek kell eltelnie, amíg a parasztszekeret és az ugynevezett etráfkocsit kiszorítja az utakról az autó. És itt-ott, különösen vidéken, igen szép kivitelű hintókat is lehet látni, amelyek ma is megadják a kenyeret azoknak, akik mesterei elkészítésüknek. Nagyjában-egészében tehát nem kétségbeesítő a helyzet, mindössze arról van szó, hogy a súlyos gazdasági viszonyok közepette és az autópár hatalmas konkurrenciájával szemben hazai járműiparunk csak úgy tud boldogulni, hogyha az egyes mesterek kicsiny tőkéjét és parányi gazdasági erejét a szervezettég által hatalmas tőkeérdekeltségek és számottevő gazdasági tényezővé fejlesztik. Sürgősen meg kell alakítani minden valamire való városban Ardeal és Banat területén a járműiparosok szindikátusait. Ezeknek a szindikátusoknak a legközelebbi időn belül egy országos szövetségbe kell tömörülniök. Ha ez megtörténik, nemcsak igen sokat menthet meg abból, ami még menthető a hazai járműipar a maga számára, hanem kellőképpen megalapozhatja a jövőjét is. Vegyék fel tehát az összeköttetést mielőbb egymással a már működő szindikátusok. Cseréljenek eszmét egyelőre a vezérek a költséges gyűlésösszehívás mellőzésével motanában még csak levelezés útján. Az a legfontosabb, hogy legyen kellőképpen informálva a szakma minden egyes vezető iparosa, hogy az egyes városokban kik azok, akik a szakma mozgalmát, boldogulását, érvényesítését, élő lelkiismeretét jelentik.

Ezeknek a gondolatoknak nyilvánosságra hozatalára kérte fel szerkesztőségünket Kovács Ignác brasovi kocsigyártómester az ottani szakmabeli szindikátus érdemes vezetője. Mi készségesen eleget is tettünk a kérésnek. Hisszük, nem eredmény nélkül.

KUNSTLER UNTEREINANDER.

— Sagen Sie mal, womit mischen Sie eigentlich Ihre Farben?
— Mit Verstand, lieber Freund!
— Ah so! Jetzt weiss ich, warum Sie immer nur so kleine Bilder malen!

GARANTALT OVATOSSAG.

— Maga tehát a soffőr, aki be akarja tölteni az állást. Figyelmeztetem, hogy én félek a karamboloktól.
— Igenis kérem.
— Ovatos magam!
— Igenis kérem.
— Mivel bizonyítja?
— Azaz, hogy előre kérem a fizetésemet.

Új szenzációja a vegyiparnak: füstből kén tudnak előállítani

M. F. Appiebey, a brit birodalmi vegyipari tröszt birminghami kísérleti laboratóriumában olyan eljárást talált fel, amely függetleníti a hadiipar kénellátását az eddigi nyersanyagaitól. A professzor füstből állítja elő — még pedig leginkább a gyárkémények mintegy 1000 tonnányi kénaszvápport ontamagállapította, hogy például a birminghami gyárkémények mintegy 1000 tonnányi kénaszvápport ontanak naponta, ami 400 tonna kénnek felel meg. Ez egymagában több, mint a texasi és szicíliai kénbányák egész évi termése.

Eddig a jelentés a maga hivatalos és rideg rövidségében és megtámadhatatlanságában. A gyárkémény maga válik kénbányává, mely csak úgy ontja és záporozza a hadiipar fontos nyersanyagát.

25 százalékkal emelték a CFR autóbuszok menetdíját

A CFR megdrágította az autóbuszközlekedést is. Így Arad—Timişoara között az autóbuszjegy 75 leibe, Arad—Oradea között 170 leibe kerül, ezenkívül fizetni kell a repülőbélyeget és a 2 százalékos turisztikai illetéket is.

Ennek megfelelően megdrágul a csomagszállítási tarifa is. Az első 20 kilogrammon felüli minden 20 kgr. súlyig Arad—Timişoara között 17.34, Arad—Oradea között 39.10, Arad—Nadlac között 16.66, Arad—Lipova között 10.78, Arad—Buteni 25.28, Timişoara—Periam 13.92, Timişoara Sannicolaul-Mare 18.56, Timişoara—Oraviţa 16.82, Timişoara—Lipova 17.11, Timişoara—Lugoj között 17.40 lei fizetendő.

Oradea—Cluj között az autóbusz személyjegy árát 250 leire emelték, az első 20 kilogrammon felüli minden újabb húsz kilogram sulyu csomag után pedig 57.76 lei fizetendő. Cluj—Turda között a csomag tarifája 20 kilogrammonként 11.78 lei.

NE TESSEK HARAGUDNI.

Megijedt pincér lépett a finom kis lokál tulajdonosához:

— Egy dühös vendég akar a főnök urral beszélni.

— Helyes, — felelte nyugodtan a főnök ur és odaballagott a dühösnek mondott vendéghez.

— Parancsol? — kérdezte.

— Hallja, — főrmédt rá az — kicsoda család az? Ki van írva, hogy művészkvartett hangversenyes és mindössze két ember játszik!

— Ne tessék haragudni, csak azért van ma kettő, mert a harmadik hirtelen beteg lett.

Részvénytársaság alakult Bucureştiben festékföldök kitermelésére.

Minerom S. A. cég alatt Bucureştiben 8 millió lei részvénytőkével részvénytársaság alakult festékföldök kitermelésére és forgalomba hozatalára. Alapítók: I. Drosescu, A. Rainu, P. Sitescu, I. Macri, A. Schileriu, S. Stoicovici és I. Jianu.

HOFFNUNGSLOS!

— Ist Ihr Sohn schon verheiratet?

— Nein! Wissen Sie, der ist ja so schüchtern! Wenn er Adam gewesen wäre im Paradiese, dann wäre Eva sicherlich als alte Jungfer gestorben!

Tizenöt százalékkal emelik a benzín árát.

A hazai petróleumgyárosok szövetsége elhatározta, hogy a benzín árát 15 százalékkal felemeli. A bucureşti berautósok szövetsége az áremelés ellen a legélesebben tiltakozni fog.

BUTA BERLINIEK.

A báráj fejcsóválva mesélte egyik barátjának: — Legutóbb Berlinben jártam és megtekintettem az ottani állatkertet is. Egyszer csak meglátok egy automatát és amikor a rajta lévő felírást elolvastam, hangosan elnevettem magam.

— Miért, mi volt ráirva?

— „Öt pfennig bedobása ellenében madárréttel jön ki”.

— És mi van ezen nevetni való?

— Na hallod, hát honnan vegyen az a szegény madár, öt pfenniget!

Súlyos károkat okoz az iparosoknak, ha áthelyezik Timişoara-n a Doja-uccal tanoncotthont.

Napokban Novac Traian timişoara-i asztalosmester vezetésével a harmadik kerületi iparosság nagyobb küldöttsége jelent meg Coman Augustin helyi főpolgármesternél. Az iparosok kérték, hogy a harmadik kerületi tanoncotthont hagyja meg a város továbbra is a Doja-uccában és ne helyezze el az ottani tanoncotthont más városrészbe. Kérésüket azzal indokolták meg, hogy ez utóbbi esetben az iskolák naponta több órát volnának kénytelenek az utcán járkálással tölteni, mivel naponta kétszer kell a műhelybe menniük és ugyancsak kétszer a műhelyből a tanoncotthontba, ami nagy idővesztéssel járna. Jelenleg, miután a tanoncotthon a harmadik kerületben van, az idővesztés alig számbavehető. Coman főpolgármester megígérte, hogy a kérdést tanulmányozni fogja. A harmadik kerületi iparosok küldöttsége ugyanebben az ügyben Nistor Dimitrie dr. vármegyei prefektust is felkereste.

Tallózás az ipartörvény paragrafusai között

Írta: KELE SANDOR dr.

A szakmabeli előkészítésről és az ipar gyakorlásáról szóló törvény 151-ik szakasza szerint kézműiparosnak az tekinthető, akinek az üzeme maximálisan tíz alkalmazottal, illetve husz lőerőt meg nem haladó gépi berendezéssel működik. A törvény parlamenti vitája szerint ez úgy értendő, hogy

amennyiben 10 munkást és 20 lőerőt kitevő gépi berendezést alkalmaz egy ipari üzem, annak tulajdonosa még kézműiparosnak tekintendő.

Hogyha azonban 11 alkalmazottja van, az esetben sem tartozik a kisiparosok közé az üzem tulajdonosa, ha gépi erő egyáltalán nem használ és ha 21 lőerejű gépi berendezése van és munkása egy-kettő, vagy esetleg egy sincs, üzeme akkor is meghaladja a kisipar körét.

A fent idézett törvényszakasz utolsó bekezdése szerint,

ha a munkások száma időlegesen emelkedik, ez a körülmény nem változtatja meg a kézműiparos jellegét.

Ha tehát a kézműiparos valamely vállalt munka elvégzése közben napszámokat alkalmaz, esetleg tizet, vagy huszat, — mondjuk, — nyersanyaga beszállításánál, úgy ez az időleges átmeneti munkáltszám nincs behatással a kézműipari üzem kisipari jellegének meghatározására. Hogyha azonban hat hónapot meghaladó időn keresztül, tehát állandó jelleggel a fent idézett mennyiségnél nagyobb munkáltszámmal működik egy ipari üzem, úgy

az üzem az állapot állandó jellege folytán elveszti addigi kisipari minőségét.

Ez a szakasz alkalmat ad a visszaélésekre. Ha ugyanis valaki öt hónapon át több, mint tíz alkalmazottat (szakmunkást) tart és a hatodik hónapban ismét csak a maximális tíz, vagy még ennél is kevesebb létszámú személyzettel működteti üzemét, viszont a hetedik hónapban újra a régi magas létszámra emeli alkalmazottainak számát, a törvény betűi szerint állandóan megtartja üzeme kisipari jellegét. Mivel ugyanis az illető üzem nem működött hatnál több hónapon keresztül a tíznél magasabb létszámmal, mert közben megszakítás volt, amikor a hatodik hónapban egy hónapon át ismét kisipari mérvon működött, tehát tíz munkásnál kevesebbel, az üzem kézműipari jellege a törvény szakaszai szerint nem vonható kétségbe. Az illető üzem tulajdonosa tehát gyakorolhatja mindazokat a jogokat, amelyek a kézműipart megilletik.

Az ipartörvény 152-ik szakasza szerint

Forgalmas iparvárosban

gőzfestő és vegytisztító szakképzett mestert keresek társulás céljából

Némi tőke megkívántatik. Ajánlatok „Társ” jellegre e lap kiadói hivatalába küldendők.

INDOK.

A fiatal Cinege valamelyik nap nagyon elegáns, jószabású ruhában jelent meg a kávéházban

Valaki megjegyezte:

— De remek ruhád van!

— Igen — felelte Cinege —, pedig nekem nagyon nehéz dolgozni.

— A ferde vállad miatt?

— Nem. Inkább azért, mert nem fizetek.

HORGÁSZAS.

Két ország vezére együtt horgászik. Az egyik alkotmányos vezér, a másik diktátor. Az alkotmányos egymásután fogja a halakat, a diktátornak egy se akad a horgára. Ez végül megunja a dolgot és kifakad:

— Hogy lehet az, hogy te annyi halat fogsz és én egyet se?

— Hja barátom, — mondja az alkotmányos — nálad a halak nem merik kinyitni a szájukat.

somkísém tizethi saját számlájára az ipart, ha a kérdéses iparágra nincsen mesterkönyve.

Az ipartörvény első táblázatában foglalt kézműiparágak általánosságban vannak felsorolva és

nincs említés a törvényben a rokoniparágak problémájáról.

Ez a kérdés még sok zavarra és félreértésre fog alkalmat adni, ha ugyan a törvény végrehajtási utasítása nem tisztázza a problémát. A régi ipartörvényben a rokoniparágak kérdése úgy oldott meg, hogy az iparos a rokonszakmába tartozó, vagy más szakmába sorozható ipari munkát elvégezhetett ugyan, de csak akkor, ha az nem mint önálló munka szerepelt, hanem az általa vállalt nagyobb munkának kiegészítő része volt. A régi ipartörvény szerint például az asztalos, aki egy vitrin elkészítését vállalta, a vitrinnek nemcsak fából való részeit készítette el, hanem jogában állott azt saját üzemében be is üvegezni. Természetesen hasonló eset csaknem valamennyi kézműipari szakmában előfordul. Ilyen esetben külön iparigazolvány a más természetű ipari teendők elvégzésére jogosítás céljából nem volt szükséges. Hogyha azonban az asztaloshoz már kész vitrint hoztak, abból a célból, hogy azt beüvegezzék, vagy tükröt helyezzen belé, a megrendelést a régi ipartörvény szerint nem volt jogában elvállalni, mert a megrendelés nem tartozik az asztalosipar munkakörébe és a teljes egészében más iparághoz tartozó munkák elvégzéséhez az asztalos-iparos saját iparengedélye és képesítése alapján nem volt jogosult.

A fenti joggyakorlat a gyakorlati életben önmagától alakult ki. Voltak vidékek ugyanis, ahol egy-egy iparágnak messze földön nem volt szakmai üzője, így természetes, hogy az annak körébe tartozó munkákat rokon szakmabeli iparosok, mint vállalkozók végezték. Azt ugyanis, hogy 40-50 kilométer távolságról hozassanak szakmabeli mestert, vagy javítás végett hozzászállítsák a munkát, nem bírta volna el a munka értéke.

A rokonszakmák problémája körül a helyzet az új ipartörvény életbe lépése folytán sem változott. Ma is megvalósíthatatlan, hogy kisebb munkák elvégzésénél a szakiparos rokon szakmabeli kollégája működését igénybe vegye. Már a kalkuláció szempontjából sem oldható meg ilyen módon ez a kérdés, mert a megrendelő, aki nem ritkán vidéki, az egész munkálatra kér árajánlatot és nem hajlandó a maga kisebb megrendelését egyes részleteiben több iparosnál lebonyolítani. Kétségtelen, hogy

a rokonszakmák körébe tartozó munkák, illetve azok végzésének feltételei tekintetében pontos meghatározásokat kell tartalmaznia a végrehajtási utasításnak,

mert ha ez nem történik meg, napirenden lesz, hogy a rokoniparágak üzői kellemetlenkednek egymásnak. Ebben a tekintetben a ténylegesen már eddig is kialakult joggyakorlatot kell figyelembe venni. A kérdés rendezésénél elsősorban a szakmai csoportoknak kell egymással érintkezésbe lépniük és tisztázniuk, hogy a főmunka mellett, amely megadja az egész munkának a jellegét és meghatározza, hogy mely iparághoz tartozik, az, milyen arányban végeztetik el a rokonszakmához tartozó mellékes munkák a főmunkát vállaló és a mellékes munkák szempontjából nem szakképzett rokon szakmabeli iparos által.

Általában, ha a kézműiparos szakmájának jellegébe tartozik a főmunka, az azzal kapcsolatos mellék munkákat és kiegészítő munkákat, még ha azok nem is tartoznak a főmunkát végző iparos szakmájának körébe, a főmunkát felvállaló iparos a maga üzemében is elvégezheti. Szerény véleményem szerint ez a legcélszerűbb kiindulópont a rokoniparágak munkavállalási problémájának megoldásánál. Hogy szakszerűen hogyan határozandó meg, hogy az egyes megrendeléseknél melyik a főmunka és melyik a mellék munka, tehát melyik szakmához tartozó iparosnak áll jogában a megrendelést felvenni és a fent idézett okból a más szakmához tartozó mellék munkákat saját üzemében elvégezni, annak meghatározását, mivel az egyes szakiparágak körébe tartozik, a szakmai szindikátusok feladata részleteiben kidolgozni.

Famegmunkáló gépek

kiárúsítása alkalmi árban:

Szalagfűrész 90 cm.,
Kombinált szalagfűrész 70 cm.,
Vastagság-gyalu 70 cm.,
Egyengető-gyalu,
Kelelőgép (fräser),
Daraboló körfűrész,
Fűrőgép,
Különböző villanymotorok.

AUFRICT FATELEP

ARAD, Str. Dim. Balcu 15-17.

Új eljárás a faanyag

minőségének javítása érdekében.

K. Srogl csehszlovákiai mérnök igen érdekes eljárást talált fel a faanyagok rothadástól való megvédésére és ezáltal a fa ellenállóképességének és tartósságának fokozására.

Srogl mérnök elmélete arra alapozódik, hogy mielőtt az élőfát kivágnák, meg kell fosztani a héjától. A tapasztalat szerint ugyanis az élőfa lomboszata után a kivágás után is él és táplálkozik, amely funkció lényegesen csökkenti értékét, mert a kivágás utáni élettartama alatt saját anyagtartalmát fogyasztja. Hogyha azonban kivágás előtt megfosztják héjától a fát, a héj alatti nyálkás rész, kiszolgáltatva a fénynek és melegnek, fokozatosan megszárad és az élőfa halála gyorsabban következik be. A lehántott és később kivágott fának a törzse hatalmas ellenálló erővel bíró anyaggá válik.

A csehszlovákiai mérnök elmélete szerint a rothadás fő oka, hogy az élőfák kivágása után a fa héján keresztül káros rovarok jutnak a fa rostjai közé. Ezek a fa anyagát megtámadják és alkalmat adnak a bomlasztó baktériumoknak mélyen a fa anyagába való bejutásra. Ha a héját lehántják, megszűnik a fenti folyamat útja. Az így kezelt fák tehát, nemcsak szárazabbakká, de sterilizáltakká is válnak. A kivágás előtt kiszáradt fa a változó időjárással szemben is lényegesen ellenállóbb. A csehszlovákiai mérnök érdekes eljárása különösen a kisebb ellenálló erejű fáneműknél, például a fenyőnél alkalmazható óriási haszonnal.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatóvényszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

HA TUDTA VOLNA.

Tarhonyáné panaszolja a délutáni rőmpárti előtt a kávéházban:

— Regina, — mondta nekem a napokban az a lisznő férjem, — pont 25 éve annak, hogy a Titazic elsüllyedt.

— Sajnálatos — feleltem gyanutlanul.

— Bizony, sajnálatos. Egy csomó nászutas is utazott rajta és én azóta is mindig sajnálom, hogy mi nem azon a hajón mentünk nászútra.

— De mi van ezen sajnálni való? Hiszen akkor mi a tengerbe vesztünk volna!

— Na, — mondta erre röhögve az a gazember, — ha tudtam volna, hogy ilyen 25 év vár rám, sokkal jobb lett volna még a nászúton vízbe fulladni.

Nagy frikciós présünkön és lemezhangorunkon lemezhangorrelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Goldu 3.

Május 22-ére tüzték ki a satumarei Iparos Otthon és az oradeai munkakamara közötti per törvényszéki tárgyalását

A visszahelyezési perben, amelyet a satumarei Iparos Otthon indított az oradeai munkakamara ellen és amelyben a satumarei Iparos Otthon a satumarei járásbírósg előtt tudvalevőleg pernyertes lett, a munkakamara nem nyugodott meg, hanem

az ítéletet a törvényszékhez megfellebbezte. A fellebbezési tárgyalást a törvényszék Nisulescu törvényszéki másodelnök tanácsa május 22-re tűzte ki és az erre vonatkozó idézéseket a törvényszék már ki is bocsátotta.

Kovács Félix husiparos a carei-I Iparos Otthon új elnöke

A carei-I Iparosok agglomerációjának létesítésére alakult meg pár évvel ezelőtt az Iparos Otthon Egyesület, amely közelmúltban tartotta meg rendes évi közgyűlését, Pap László elnökle alatt.

Nemes elgondolás: a vagyontalan és munkaképtelen öreg iparosok megélhetésének biztosítása, hívta életre ezt az egyesületet, amelyre a viszonyok változása miatt még nagyobb szükségük lesz, amint az egyesület alakulása idején mutatkozott.

Az Iparos Otthon közgyűlésén negyvenkét tag jelent meg. A közgyűlés tudomásul vette a múlt évi működésről szóló jelentést, valamint a zárszámadást, amely szerint a bevétel 106.727 lei volt, a kiadás pedig 78.696 lei. A felelős számadóknak megadták a felmentvényt.

A folyó évi költségvetést 135.028 leiben állapították meg.

Ezután Papp László bejelentette, hogy az egy-

let tisztikarának megbízatása lejárt és így a közgyűlésnek új tisztikart kell választania.

A következőket választották meg: Elnök: Kovács Félix mézáros. Alelnök: Dipold Ferenc, titkár: Pap Sándor, ügyész: Péter István dr., pénztárnok: Frast György, háznagy: Réti Tibor, számvizsgálók: Jobbágy Gyula, Gergely Mihály.

Megválasztottak még egy 12 tagból álló választmányt.

Kovács Félix, az új elnök, meleg hangon emlékezett meg Pap László eddigi elnöknek az egyesületben kifejtett munkásságáról és indítványozta, hogy

Pap László érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg.

Az indítványt a közgyűlés nagy lelkesedéssel, egyhangulag elfogadta.

Gyökeresen megváltoztatják az ingatlan-árverések jelenlegi rendjét

A nagybankok intervenciójára a kormány rendeltörvény formájában lépteti életbe a végrehajtási eljárás egyszerűsítésére vonatkozó és korábban meg nem szavazott törvényjavaslatot. A törvényjavaslat szerint az ingatlan-árverések jelenlegi rendszerét gyökeresen megváltoztatják. Ma az a helyzet, hogy a végrehajtott ingatlan kikiáltási árának megállapítását az adós nyolc napon belül megfellebbezheti, ezután új terminus következik a szakértők kinevezésére, egy másik határidő eskü tételére, egy harmadik szakértői jelentés beterjesztésére, melyet ellenszakértő kinevezése, eskütétele, stb. követ-

het. Az új javaslat mindezen procedurára csak két határidőt engedélyez, a többit automatikusan eszközöli. A javaslat 6-ik szakasza szerint megszűnik a mai rendszer, amikor minden bekebelezett hitelező garancia letétele nélkül vehet részt az árverésen és ezáltal az árverés komolyságát veszélyeztetheti. Az új törvény lehetőséget ad a törvényszéknek, annak megállapítására, hogy valamelyik zálogjogi követelés milyen rangsorban van (rang util) és esetleg kötelezheti a zálogjogilag biztosított hitelezőt bantpénz letételére.

Kavarodás a kisemberek kötelező könyvvezetése körül

Jelentette az „Az Iparos”, hogy a kormány engedélyt adott arra, hogy a kisiparosok és kiskereskedők — egyelőre június 15-ig — könyveket ne vezessenek. Az ügyben a Brassói Lapok egyik eheti száma cikket közöl, amely szerint a terminus újabb kitolása ellenére is

az a vélemény, hogy a kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetési kötelezettsége előbb-utóbb mégis érvénybe lép,

mert különböző törvények különböző intézkedései ezt a kötelezettséget félreérthetetlenül előírják. Így mindenekelőtt az 1927. évi bélyegztörvény kimondja, hogy a negyedévi adónak megfelelő bírsággal sújtja azt a kisiparost vagy kiskereskedőt, aki könyvet nem vezet. A repülőbélyeg használatáról szóló törvény is előírja a könyvek kötelező vezetését. A betegsegélyzői törvény most életbe léptetett módosítása is kötelező könyvvezetésről beszél, de mindezekben felül a munkabírósgokról szóló törvény is kimondja, hogy a bíróság, az alkalmazottal való konfliktus esetén büntetheti azt a munkaadót, aki könyveket nem vezet. Ennyi törvényszakaszt sértene meg tehát a kormány, ha a kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetésének rendelkezését végleg feloldaná.

Eddig a Brassói Lapok híradása. Szerencsére ez csak a mérleg egyik oldala. Vannak ugyanis törvények, amelyek világosan előírják, hogy a kisiparos és kiskereskedő nem kötelezhető üzleti könyvek vezetésére. Részletesen bemutatta és magyarázta eze-

ISKOLABAN.

— Mi a különbség a villám és a villanyáram között?

— A villámért nem kell fizetni.

ket a törvényszakaszokat Kell Mór dr. tekintélyes timisoarai ügyvéd az „Az Iparos” egyik régebbi számában vezető helyen közölt cikkében. Cikkünk élén közölt „vélemény” abban is téved, hogy a betegsegélyző ügyében közelmúltban hozott törvénymódosítás elrendeli a kisemberek számára is a kötelező könyvvezetést. Nevezett törvény vonatkozó szakasza valóban a kötelező üzleti könyvvitelt írja elő, de nem a kisiparosok és kiskereskedők számára, hanem — mint világosan olvasható a törvény hivatalos szövegében — azok számára, akikkel az említett törvény első szakasza foglalkozik. Ezek pedig nem kisemberek, hanem a kikötői munkások munkaadói, tehát kivétel nélkül nagyvállalatok.

Végezetül hivatkoznunk kell a különböző bíróságok elvi döntvényeire, amelyek kivétel nélkül a kisiparos és kiskereskedő kötelező könyvvezetése ellen foglalnak állást. Nem állja meg tehát a fent közölt „vélemény”-nek az az állítása sem a helyét, hogy „a bíróság büntetheti azt a munkaadót, aki könyvet nem vezet”.

A problémát jogérvényesen az iparosok kötelező könyvvezetése mellett csak az döntheti el, ha erre külön törvényt hoznak, amely az összes ellenkező törvényes intézkedéseket hatályon kívül helyezi. Remélhetőleg erre nem fog sor kerülni, mert a kisemberek kötelező könyvvezetésének pártállásra való tekintet nélkül nagyszámu ellenzője van mindkét törvényhozó fórum képviselői között.

Csak úgy mellékesen említjük meg, hogy az iparosok és kereskedők kötelező könyvvezetését előíró miniszteri rendelet hatálya lépésének terminusát újra elhalasztó miniszteri döntés is azt bizonyítja, hogy a probléma ügyében az illetékes miniszteriális körök sem túlzottan bizonyosak a maguk dolgában.

Mi a munkaadó teendője a kötelező évi szabadságotól körül

Írásbeli nyilatkozat veendő az alkalmazottaktól, hogy a nekik járó szabadságot igénybe vették.

Mennyi szabadság jár a munkásoknak, mennyi a tisztviselőknek

Evről-évre ismétljük az „Az Iparos” jogi rovatában azoknak a törvényes előírásoknak ismertetését, amelyek az alkalmazottak kötelező évi szabadságoltatására vonatkoznak. Közeledik az idő, amikor ezeknek az évi szabadságoltatásoknak eszközölésére a gyakorlat szerint sor kerül és így ismét aktuálisnak találjuk a kérdés részletes ismertetését, hogy a lapunkat olvasó munkaadó iparosoknak kezére járjunk azoknak a kellemetlenségeknek elkerülése körül, amelyek a munkásoknak ki nem adott szabadságokat követő kártérítési perekből rájuk hárulhatnak.

Az új munkatörvény úgy a tisztviselő mint a munkás-al alkalmazottak szabadságoltatását kötelezően előírja. Ez a szabadságoltatás azonban

csak azokra az alkalmazottakra vonatkozik, akik legalább egy éve a vállalat alkalmazásában vannak.

A szabadságidő megkezdésének határnapját és a beosztást, hogy az üzemből egyszerre hány ember megy szabadságra, a főnök állapítja meg, aki — ha tiznél több alkalmazottja van, — köteles u. n. szabadságoltatási listát készíteni, amely pontosan feltünteti, hogy az egyes alkalmazottak milyen időponttól milyen ideig kapják meg a kötelező évi szabadságukat. Ez a lista az üzemből kifüggesztendő. Ha a munkaadónak tiznél kevesebb alkalmazottja van, a szabadságoltatási lista kifüggesztése nem kötelező. Ilyenkor a munkaadó személyesen, vagy írásban tartozik a szabadságoltatási időpontját és tartamát alkalmazottjaival közölni.

A gyakorlatban bevált helyes eljárás, hogy a listát a munkaadó valamennyi alkalmazottjával írásban adja.

Ha az üzemből tiznél kevesebb munkás működik, igen helyes, ha

minden alkalmazott külön nyilatkozással ismeri el, hogy munkaadója a fizetése évi szabadság megkezdésének időpontját és tartamát közölte vele. Ugyancsak írásban kell elismerni, hogy az alkalmazott a kötelező évi fizetése szabadságidő megkezdését igénybe is vette.

Az alkalmazott akkor is szabadságra küldendő, ha nem akarja a szabadságot igénybe venni. Per esetén ugyanis a kötelező szabadságidőre járó kártérítést

a munkaadó akkor is tartozik megfizetni, ha az alkalmazott önszántából nem vette igénybe a szabadságidőt.

Az igénybe nem vett szabadságidőre járó kártérítés összege tekintetében mult évben az volt a joggyakorlat, hogy a ki nem adott szabadságidő után mint kártérítés, egyszeres fizetés jár. Ez esetben a munkaadókat dupla fizetés terhelte, mert az alkalmazott a munkában töltött szabadságidőre járó munkadíjjal természetesen rendszeresen felvette. Ujabbban, ellentétben ezzel az előbbi felfogással, a munkában töltött szabadságidőre felvett munkadíjon kívül, a szabadságidőre járó fizetés további kétszeres összegét ítélte meg több esetben az elmaradt kötelező szabadságok kártérítési peresnél a felperes alkalmazottak javára a bíróság. Ebben az esetben tehát

háromszoros fizetés terheli a munkaadót.

Miután a legfelsőbb semmítőszék egyik tagozata és több királyi tábla is erre az álláspontra helyezkedett az ország területén,

a jelenlegi joggyakorlatnak és a háromszoros fizetés tekintetét.

A kötelező évi szabadságidő elévülésének problémája ügyében a fenti esettel szemben, amelynél a joggyakorlat a munkaadó kárára változott, előnyösebb helyzetbe jutott a munkaadó. Az elévülés tekintetében ugyanis a mult év folyamán meg is volt a joggyakorlat, hogy az ilyen kártérítési jog csak harminckét év alatt évül el. A legfelsőbb semmítőszék azonban egy az „Az Iparos” által is közölt, ha-

tározat szerint mult év novemberében arra az álláspontra helyezkedett, hogy

az elmaradt szabadságidő miatt indított pereknél a kártérítési követelés három év alatt évül el.

E döntvény értelmében tehát, ha egy régi alkalmazott megvált a munkaadó vállalatától, akárhány évig is szolgált volt munkaadóját és az esetben is, hogyha a számos esztendő folyamán egyszer sem vette igénybe a neki járó évi szabadságot,

maximálisan három évre visszamenően ítéli meg a bíróság számára a kártérítés összegét.

A szabadságidő a következőleg adandó ki az alkalmazottaknak:

Munkásoknál a törvény 49-ik szakasza szerint, ha az alkalmazott munkás egytől három évig megszakítás nélkül a vállalat alkalmazásában van, hét nap. Háromtól öt évig terjedő megszakítás nélküli munkaszolgálat után tiz nap. Ötötől tiz év között 14 nap és ezen a szolgálati időn túl minden szolgálati év után egy nappal emelkedik, de az évi harminc napot nem haladhatja meg.

Döntő szava és szavazati joga van a kamarai kiküldöttnek az adókvető bizottságban

A multban az iparkamara kiküldöttének az adókvetői bizottságokban csak tanácskozási joguk volt, de szavazati nem. A bizottság döntésével szemben különválasztást bejelenthetettek ugyan, de ennek gyakorlati eredménye nem igen volt. Ujabbban

a két tagu adókvető bizottságban a kamarai tagnak szavazati joga is van és ellentétes vélemény esetén valószínű, hogy a kivetést a bíróságok megsemmisítik.

Kötelezi a minisztérium a városokat, hogy vegyék költségvetésbe a tanonciskolák eltartását is

Általános jellegű miniszteri körirat érkezett a napokban a prefectura útján Salonta városához. A körirat szerint

kötelezik a városokat, hogy a tanonciskolák részére esztendő költségvetésükben a szükséges kiegészítést megfelelő összeget biztosítsanak.

Ismeretes, hogy Salontán anyagi hiányában beszüntettek két osztályt a tanonciskolákban, minek folytán száz tanoncot távolítottak el az iskolából, minek az a szomorú következménye lehet

hogy ezek az ifju tanoncok nem nyerhetnek további kiképzést iparuk elsajátításához mert az új ipartörvény szerint a tanonciskolai végzettség éppen olyan fontos, mint az ipari mesterség tudása, amikor segédvizgára bocsátásra kerül a sor. Amelyik tanonc nem járt tanonciskolába, nem lehet segéd.

Salonta város polgárságának a fentiek után tehát a tömördek egyéb adóterhen kívül vállallnia kell a tanonciskolai költségek nem jelentéktelen megterhelését is.

Milyen könyvek vezetését írja elő az új törvény a tiz alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalatokra

A betegsegélyző pénztárak egyesítéséről szóló törvényt kiegészítő új törvény — melyről közelmúltban részletesen beszámoltunk — új intézkedéseket tartalmaz azon vállalatok könyvvezetésére vonatkozólag, melyek tiz alkalmazottnál többet foglalkoztatnak és így a betegsegélyző járulékokat bérjegyzékek alapján fizetik.

Az új törvény értelmében ezek a vállalatok kö-

FELTÉTEL.

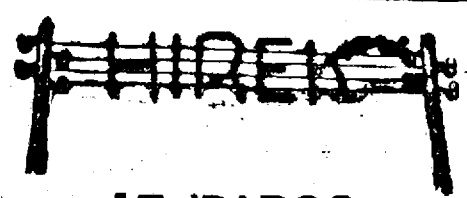
Egyik vállalkozási tárgyaláson történt a héten. A férfi ügyvédje rá akarta venni az asszonyt, hogy egyetemen bele a válásba.

- Csak egy feltétellel, — mondta a feleség.
- És az?
- Ha férjem úgy hagy el, ahogy elvett.
- És hogy vette el?
- Összevagy.

telesek a kereskedelmi törvényben előírt könyveket vezetni, tehát naplót és leltárt — a részvénytársaságok az igazgatósági táblákról szóló jegyzőkönyveket — és egy könyvet az alkalmazottak fizetéséről. Ha egyébként a pénzügyminisztérium részéről előírt és a fizetési adó lerovására szolgáló könyv (stat).

Az adicjonális 1.2 százalékos betegsegélyző illetéket az alkalmazottak által felvett összegarándóság után kell fizetni, tekintet nélkül a fizetési háttárra. Ennek elmarasztalása, a bérlistákban 15 napon belül való be nem nyújtása és az illetékeknek ugyan csak 15 napon belül le nem fizetése a járulékkal egyenlő összegű bírságot vonja maga után.

Amennyiben a betegsegélyző közegeinek a fent említett könyveket kivánságukra be nem mutatják, az illető cégek első ízben 500—2000, második ízben 1000—5000 lei pénzbírsággal sújtathatók. A betegsegélyző közegei a könyveket bemutatásuk végéig az ügyesség segítségét is igénybe vehetik.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félvre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félvre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakció és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration: Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon, Str. Bratianu 18.

Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Az iparos által fizetendő kamatok levonandók az adóköteles tiszta jövedelemből.

A bucaresti ítélőtábla konkrét esetben az adótörvény alkalmazására a következő döntést hozta:

Kereskedők és iparosok által fizetett kamatok levonandók az adóköteles tiszta jövedelemből, tekintet nélkül arra, hogy a tőkekamatadót a kamatok az adótörvénynek egy olyan kiegészítését képezi, amely nem alkalmazható.

HASS — ABGRUNDTIEF.

— Na, das verstehe ich nicht! Ihr Nachbar stand doch am Ufer, als Sie ins Wasser fielen. Warum haben Sie denn doch nicht um Hilfe gerufen?

— Nee, ehe der Lump die Rettungsmedaille kriegte, ertrinke ich lieber.

Május ötödikén óvatolják az elsején lejáró váltókat.

Tekintettel arra, hogy a hivatalok a húsvéti ünnepek alatt, azaz május 2-án, 3-án és 4-én nem dolgoznak, a május elsején lejáró váltók óvási határidője május ötödike.

Vásároljunk olcsón, szép tavaszi ujdonságokat

I. MOTIU-nál

P. A. Iancu és Metianu ucca sarok, szeszációs olcsó árak.

Consum — Inlesniroa-tag.

Piroska néni

Irta: FALU TAMÁS.

— Más ilyenkor már felgyászt hord, — gondolta Piroska néni, mikor ruhájának kopottságát szemlélte. És szomorúan búlogatva fogadta meg, isten tudja már hányadszor, hogy amíg él, le nem teszi a fekete ruhát.

A gyászruha bizony már elkopott, s elkoptak a feketére festett régi ruhák is. Az élet mult, a napok szálltak, a temetői sírdomb azt csinálta, amit az öregedő ember: lassan, észrevétlenül alacsonyodott.

A gyerekekre nem lehetett számítani, elég tudja tartani a gyereket, de a szegény gyerek nem tudja eltartani a szüleit. Ez már olyan igazsága az életnek, amibe belenyugozzanak a gyerekek.

Piroska néni eleven, ügyes, számító asszony volt egész életében.

Nem hagyta magát. Nem akart senkire szorulni. Annál kevésbé, mert el kellett ismernie, hogy egy pár alkalmat elmulasztott az öreg napokra való gondolás tekintetében. Például a kis örökséget nem kellett volna okvetlenül eladni. Ha a házacska és pár hold szőlő meglelt volna, mégis csak jelentett volna valamit a szerény nyugdíjacska mellett. De ki tudja a jövőt? Milyen öröm volt akkoriban zsebre gyűrni a ropogós ezresket, egy jó eladás gyönyöreit élvezni, s élni, szórakozni, kiruházkodni a legutolsó divat követelményei szerint. Akinek gyerekei vannak, az nem a perselybe tömi a pénzt, hanem a gyerekeiba.

Es az a sorsjegy. Bizony szerencse volt, hogy kihúzták, de elfogyott.

Piroska néni letörülte könnyeit. Letolta szívéből az oktatásnak ítélte ellágyulást s kemény elhatározással önállósította magát.

— Kézimunkázni fogok! — dobantott most már újra vidáman.

Iparossérelmek, panaszok és kívánságok a cluj-i iparosnaggyűlés előtt

Az Országos Kisiparos Szövetség cluj-i fiókjá vasárnap délelőtt tartotta meg rendes negyedévi közgyűlését.

Moldovan Anton elnöki megnyitója után Sereďan titkár terjesztette elő a fiók működéséről szóló beszámolóját, amely szerint a fiók taglétszáma most 437 tag, tehát az utolsó évnegyedben a tagok száma közel százszal emelkedett. Ezután a titkár felszólította a jelenlevőket, hogy a május 16-án Bucurestiben tartandó országos kongresszuson minél nagyobb számban jelenjenek meg és tájékoztassák az iparosság mai sérelmes helyzetét.

A kötelező kereskedelmi könyvvezetést illetőleg rámutatott arra, hogy habár egy semmitősebbi döntvény szerint az iparosok is kötelezhetők kereskedelmi könyvek vezetésére, mégis több törvényszéki döntés szerint azok az iparosok, akik elmulasztották kereskedelmi könyveiket felfektetni, a büntetés alól mentesültek.

A kontár-kérdésben a szövetség kérte a munkaügyi minisztériumtól az ellenőrző-személyzet szaporítását, a kontárok műhelyeinek azonnali bezárását és szerszámaik elkobzását.

A kisiparosság munkaalkalmi lehetőségének növelése érdekében a fiók vezetősége felkérte a cluj-i nagyobb ipari üzemeket, hogy alkalmazottaiknak szabad idejükből való munkavállalását büntetés terhe mellett tiltsák meg.

A betegsegélyzőre vonatkozóan az országos szövetség révén kérték, hogy a kézműiparosok mentesüljenek a betegsegélyzői tagság alól.

Faszárító berendezéshez

használt levegő-melegítő készüléket

kerek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosüzem” jeligré az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Bratianu 18.

Sorba vette a rokonokat és az ismerőseket.

— Valahogy azt ne gondoljátok, — kezdte mindenütt, — hogy kérni jövök. Piroska néni nem kér és nem fogad el semmit. Piroska néni kézimunkázni fog. Ugy hiszem, nem kell dicsérni magamat. Látjátok asztalterítőimet, miljöimet, függönyeimet, asztalfutóimat. Szigoru üzleti alapról van szó. Semmi rokonság, semmi barátság. A pénzetekért munkát adok — de kicsoda munkát! — s a munkáért — kicsoda munkát adnak ezek! — és azt kérek. Ahelyett, hogy idegennek adnátok a munkadíjat, nekem adjátok. Ez nem alamizsna. Ez kenyér. Nehéz kenyér, de vállalom, mert vallásos asszony vagyok s viselem, amit a sors rám mért. Hát aztán, lelkem, ha kézimunkára lesz szükség, ne felejtsetek el a Piroska nénit.

Nem lehet mondani, hogy Piroska néni fűldoklott volna a megrendelések özönében, de mindig akadt munkája. A rokonok és régi jóbarátok kötelességüknek érezték, hogy időközönként megrendeljenek nála valamit. A véletlen úgy hozta mindig, hogy az, aki az utolsó munkát vitte el tőle, már találkoztott is az új munkáltatóval.

Piroska ügyességének hírneve nem szenvedett csorbat az idők folyamán.

— Meg kell hagyni, — mondták az ismerősök, — elsőrangú munkát ad. Nézhető azt az ember vízszájáról, tarthatja fölé nagyítóüveg, Piroska néni munkája kiállja a legszigorúbb vizsgálatot.

— Drágább ugyan, mintha az ember kézimunkaüzletben csináltatná, — vetették ellen a takarékosabb természetűek, — de miről lehet szó?

— Kisebb munkánál három-négy pengő, nagyobbánál öt-tíz pengő a különbség, — állapították meg a gyorsszámolók.

Piroska néni szépen, nyugodtan éledegelt. Dacára annak, hogy korántsem volt már annyi előtte, mint amennyi mögötte, félre is tett.

— Az életnek ma egy titka van — magyarázta

vetség révén kérték, hogy a kézműiparosok mentesüljenek a betegsegélyzői tagság alól.

Az adórendszer megkönnyítése érdekében a cluj-i kisiparosság a szakmankénti megadóztatást követelte s egyben emlékirattal fordult az illetékes társaságokhoz, hogy az adókövető-bizottságokban kisiparosok is helyet kapjanak s hogy a patenta-fixa adón kívül egyéb terheket rójanak a válságba jutott iparosokra.

A költségvetés ismertetése után Moldovan elnök a költségvetési egyensúly érdekében a közgyűlés elé tervezetet terjesztett elő, melyben az eddigi 10 leies havi tagsági díjnak 15 leire való emelését kérte, amit a közgyűlés rövid vita után elfogadott.

A gyűlés késő déli órákban ért véget.

Külföldi gyapju behozatalára kérnek engedélyt a hazai posztógyárak.

A hazai posztógyárak azzal az indoklással, hogy a katonaposztót ócskóbban tudnák előállítani, engedélyt kérnek külföldi gyapju behozatalára. E kérdést miniszteri bizottságban a közeli napokban tárgyalják. Nagyon kétséges, hogy sikerül-e a megegyezés, mert a posztógyárak kérését nem lehet összhangba hozni egyrészt a gyapjutermelők igényeivel, másrészt a kormányzat azzal az elvi álláspontjával, hogy minden nyersanyagot lehetőleg a belföldi termelésből fedezzessenek.

SZÜCSNÉL.

— Mondja, kérem, viselhetem ezt a szőrmekabátot esőben is?

— Hogyne kérem. Vagy látott már a nagyságos asszony olyan macskát, amelyik esernyőt hordott magával?

— Acélmű létesült Hunedoaran-Vajdahunyadon. Bucurestiből jelentik: A RIMMA bányászati üzemek és a Ferro Stal Rt. esseni cég képviselője között megegyezés jött létre egy, Romániában felállítandó acélművek tárgyában. A minisztertanács a RIMMA-t felhatalmazta, hogy a megegyezést írja alá. Az acélművek Hunedoaran-Vajdahunyadon lesznek. A felállításra vonatkozó engedélyt Pop Valer dr. kereskedelmi miniszter írta alá.

látogatóinak, — s ez a titok: a beosztás. A kézimunka, amit nekem adtok elkészítés végett, nincs talán beosztva? Dehogya is nincs! Minden öltésnek meg van a maga helye. Meg van rajzolva a minta, meg van adva a szín, még a felhasználandó anyag súlya is meg van adva. Aki túllép a kereten, az fejthet. Hja, fiam, ha én az életnek egy bizonyos részét felfejthetném!

Egyik rokona, Erzsike, már rég nem készítette vele semmi kézimunkát. Déli aétáját arra használta fel, hogy bement a piacra levő kézimunkaüzletbe széjjelnézni.

Talált is egy retikülnek való nagyon szép gobelin-mintát.

— Saját maga készíti el a nagyságos asszony — kérdezte a kiszolgáló kisasszony, — vagy mi készítjük el?

— Egyik sem — felelte Erzsike asszony mosolyogva. Van nekem egy nénikém, a Piroska néni, hiszen ismerik...

— Oh, hogyne — örvendezett a kisasszony a közös ismerősnek. Ő is nálunk dolgozott.

— Ne mondjon ilyent, lelkem! — tiltakozott Erzsike. — Hogy dolgoztatna ő maguknál, mikor ő maga dolgozik. Mi látjuk el őt munkával, rokonok és ismerősök.

— Már bocsánatot kérek, nagyságos asszony...

— Már bocsánatot kérek, kedves kisasszony...

Egy kis esend támadt és két szempár kölcsönös nézelődéssel csillogott egymásra.

— Tessék — mondta a kisasszony, kihúzva a fiókot. — Ezek mind az ő megrendelése. Itt es a tárcsa, ez a futó, ez az ágy elé való szőnyeg. Már készen is vannak. Holnap küldjük haza őket. Önagysága a legjobb vevőink közé tartozik. De meg is van elégedve. Szép, rendes munkát kap tőlünk.

Erzsikének leesett az álla.

Az ágy elé való szőnyeg egy barátjáné volt.

